

SEVGİ

DÜNYASI

KASIM 2025 Sayı: 683

Bizde Olanların Değerini Bilmek

Aylık Kültürel ve
Siyasi Dergi

Cilt: 57 Sayı: 683 Kasım 2025

Onur Başkanı:
Dr. Refet Kayserilioğlu

Sahibi ve Genel Yayın Müdürü:
Ayşegül Kayserilioğlu

Yazı İşleri Müdürü:
Güngör Özyiğit

Yayın Kurulu:
Güngör Özyiğit
Nelda Bayraktar
Hale Ürkmezgil

Haberleşme
ve Okur/Abone İlişkileri:
0535 455 42 23

Yönetim Yeri:
Hayri Eğmezoğlu Sk. İkizler Apt.
No: 8 D: 32 Erenköy - İst.

Baskı:
Piktorya Dijital
Maltepe - İstanbul

İÇİNDEKİLER

Bizde Olanların Değerini Bilmek	2
Dr. Refet Kayserilioğlu	
Büyük Filozof Kant	5
Ahmet Kayserilioğlu	
Dünya İle Kumar Oynanmaz	13
Güngör Özyiğit	
Haset Nedir?	19
Nihâl Gürsoy	
Yalnızlık	25
Seyhun Güleçyüz	
Manyetik ve Coğrafik Kutupların Yer Değiştirmeleri	32
Derleyen: İsmail Hakkı Acar	
Sorgulama	41
Çeviren: Nelda İnan	
Daha Yüksek Boyutlar	46
Canlı Kryon Celsesi	

Sevgili Dostlar

Kaçamazsınız... Her ne şekilde olursa olsun bilerek ya da bilmeyerek kötülük işleyenler, vesvese verene uyanlar, uydurulanlar, kandıranlar, kandırılanlar... sebep olduğunuz, haberiniz olmadan veya haberli oluşan her kötülüğün, yıkımın, zararın ve yok oluşun aynıyla karşılaşacaksınız. Hani Dünyaya bir kere geliyorum, ben işime bakayım diyorsunuz ya, yanılıyorsunuz. İçinizden şanslı olanlar belki bu hayatlarında henüz yaşıyorken başlarlar nasiplerine düşenle yüzleşmeye, o da anlayabilirlerse başlarına gelenin aslında kurtulmaları için olduğunu. Bu diyardan bîhaber göçüp gidenler hem kendilerinin hem de kendine yakın olan soylarının geleceğini belirlemiş olacaktır. O'nun merhameti, O'nun bağışlayıcılığı olmasa planetimizde tek bir insan kalabilir miydi? Kalamazdı, kötüler kendileriyle birlikte iyilerin de, hattâ Üzerinde Rahatça Dolaştığımız'ın da yok olmasına sebep olurlardı. Hani o yüz kişinin içinden bir kişinin yaptığı iyilikle durdu Dünyamız. Ama kalabalıkların, kitlelerin, Dünya insanlarının kaderi üzerinde, oturduğu yerden hesaplar yapanların hesapları daha farklı görülecektir. Her şeyin sahibi olduğunu zannederek kendilerini üstün görüp başkalarını umursamadan hayatlar karartanlar ve onlara yancılık yapanlar, bir insan aklına sahipseniz, biraz doğru düşünebiliyorsanız, aklınızda hastalık, düşüncelerinizde bulanıklık yoksa, gerçekten bu yapılanların yanınıza kalacağını mı sanıyorsunuz? O'nun varedtiği her şeyin, her canlının, haşere diye öldürülüp çöpe gönderilen iğrenilen böceklerin, hasta edip yataklara düşüren bakteri ve virüslerin âlemlerde bir yeri, sebebi, Yaraticısı var Her Şeyi Sevgisinden Yaratan. O'nun hakkında hiçbir şey bilmediği hâlde O'nu dillerinden düşürmeden kandırma aracı gibi kullananlar, O'nun isimlerinden birinin Hakk olduğunu bir yerlerden duymuşlardır mutlaka. Öyleyse? Her şey O'na ve O'nun düzenine uyar yalnız. Biraz okuyun, araştırın. Kaynağı belli olmayan bulanık sulardan çıkın. Kaybetmekten korktuğunuz ne varsa sadece bu Dünyaya ait bırakıp gideceğiniz basit şeylerdir. Huzur, güven, korunma, zenginlik ve üstünlük için sınıksız tutunduğunuz ne varsa, insanın insandan farksızlığına inanan doğru, çalışkan, bilgi peşinde koşan sevgi dolu iyi insanların ayakları dibinde beğen-medikleridir.

“O sesini duyuracaktır... O sesini duyuracaktır... O sesini duyuracaktır... O en büyük olandır... O yoktan varedendir... O'ndan şüphe edilmez... O'na küfredilmez... O şaşanlara yardımcı, bağışlanmak dileyenlere kudrettir. O usanmaz, O tükenmez. O her zaman vardı, her zaman olacak. Siz varın kendinizi kurtarın.”

En Derin Sevgilerimizle

SEVGİ DÜNYASI

*Bizde bulunan imkânların
değerini bilmek, onları düşünüp
“Oh çok şükür!” demekle
olup biter mi? Hayır asla...
İmkânlarınızın değerini
bilmeyi, ancak onları
daha çok geliştirmek için
çalışmakla göstermiş olursunuz.
Bilgisini artırmayan,
zekâsını geliştirmeyen,
çevresinin kendisine sağladığı
yardım ve imkânlardan en iyi
bir şekilde faydalanmayan
ve o imkânlardan faydalanarak
tekâmül edemeyen,
olgunlaşmayan,
kendini arıtamayan bir insan
değer bilmiyor demektir.
Elinizdeki imkânları geliştirmek
en büyük şükürdür.*

Dr. Refet Kayserilioğlu

Bizde Olanların Değerini Bilmek

Içinde bulunduğumuz şartlar bize birçok

imkânlar sağlamaktadır: Bir vahşi kabilenin arasında değil de medenî bir toplum içinde yaşamamız ne büyük bir lütuftur. Birçok aksaklıklarına rağmen içinde yaşadığımız demokratik şartlar şüphesiz büyük bir nimettir.

Memleketimizdeki hür fikir ortamını ne sol ne de sağ dikta rejimlerinin hüküm sürdüğü ülkelerde bulamayız. Öyle ülkelerde insanlığı yüceltecek, daha üstün şartlara götürecek büyük fikir akımları gelişemezler. En doğru ve en üstün fikirleri, nedenleri ile ortaya koyabilmek ve bunları açık açık savunabilmek elbette büyük bir nimettir.

Her çeşit imkân olsa fakat yeni ve üstün yolları görecekt üst bilgilerden mahrum olsak, ne yapabiliriz? İyi niyetle birçok şey yapmak istesek, ama bütün insanlığı

biraraya getirecek formüllerden yoksun olduğumuz için yine bir neticeye varamayız. Öyleyse o bilgilere ve o formüllere, onların arkasındaki büyük ilâhî yardımlara sahip olmamız da büyük bir nimettir. Onlara çok sıkı sarılmamız gerekir.

Sağlığımız, sağlık içinde yaşayıp düşünmemiz ne büyük nimettir. Yolunuz bir akıl hastanesine düşmüşse oradakilerin acınacak durumu, çeşitli sapıklıklar içinde bocalayışları size aklınızın ne büyük bir nimet olduğunu açıkça gösterecektir. Eğer bir gece uykusuz kalıp sabahlamışsanız, rahatça uyku uyumanın ne büyük nimet olduğunu çok iyi anlamışsınızdır. Eğer rahatça yemeğinizi yiyip yediklerinizi kolaylıkla hazmedebiliyorsanız lokmasını yutamayanlar, yutup da mide sancısından kıvrananlara, ülser ağrısı korkusuyla birçok şeyi yiyemeyenlere sorun ne büyük nimet içinde olduğunuza

şükredin. Eğer bir astım krizi içinde nefes alamayan, bir lokma hava için pencerelere koşan bir hasta görmüşseniz, o zaman kolaylıkla içinize çektiğiniz havanın aslında ne büyük nimet olduğunu anlar da şükredersiniz halinize.

Şüphesiz birçok meziyetleriniz vardır. Akıllısınız, okuduğunuzu anlıyorsunuz, iyi kalplisiniz, insanları seviyorsunuz ve çevrenizde sizi sevenler var. Kötü biri olsanız ve kötülüğünüz sizi tanıyanlarca söylene veya bakışları ile ifade edilse o zaman ne kadar huzursuz olursunuz. Sevmenin ve sevilmenin ne büyük nimet olduğunu o zaman anlarsınız.

Bir insana yardım edebilmenin, el uzatabilmenin ne büyük bir lütf ve imkân olduğunu yardıma muhtaç olup da onu bulamayanlara sorunuz.

Onlar size yardım ve hizmet etmenin ne büyük

bir insanlık olduğunu ifade edecekler ve bunu gördükleri kimseleri nasıl öve öve göklere çıkaracaklardır. Siz sıkıntıdan bunalmış bir adama el uzattığınız zaman onun gözlerindeki sevinci ve teşekkürü hiç gördünüz mü? Gördünüzse bilirsiniz ki, insanı ondan daha çok mutlu edecek bir hediye yoktur dünyada. Bazen çok sevdiğiniz bir yakınınız bir acıdan kıvrılır, geceler boyu inler ve sızlar da ona bir şey yapamazsanız, onun sıkıntısı karşısında aciz, eli kolu bağlı bağlı kalırsanız bunun ne büyük bir azap olduğunu anlarsınız. O esnada hastanızın yardımına koşan doktor ne üstün bir kurtarıcı ne değerli bir insandır. Aksine kendi rahatından veya eğlencesinden fedakârlık edip yardıma koşmayan doktor ne vicdansız bir insandır. Bunu o zaman daha iyi anlarsınız.

İşte böylece biz bir şeyin değerini onun yokluğu ile karşılaştığımız zaman daha iyi anlarız. Ama her şeyin

değerini anlayabilmek için mutlaka onların yokluğu ile mi karşılaşmamız gerekir? İşte aklının değerini bilen herkes için bu gerekmemelidir. Akıllı olan ve iyiyi kötünden ayırt edebilen bir kimse düşünceleriyle sahip olduğu imkânların değerini bulabilmeli ve onlara şükredebilmelidir.

DEĞERİNİ BİLMEK NASIL OLUR?

Bizde bulunan imkânların değerini bilmek, onları düşünüp “Oh çok şükür!” demekle olup biter mi? Hayır asla... İmkânlarınızın değerini bilmeyi, ancak onları daha çok geliştirmek için çalışmakla göstermiş olursunuz. Bilgisini artırmayan, zekâsını geliştirmeyen, çevresinin kendisine sağladığı yardım ve imkânlardan en iyi bir şekilde faydalanmayan ve o imkânlardan faydalanarak tekâmül edemeyen, olgunlaşmayan, kendini arıtamayan bir insan değer bilmiyor demektir. Elinizdeki imkânları

geliştirmek en büyük şükürdür.

İkinci olarak o imkânlardan, insanları faydalandırmaya sıra gelir. Siz bir yandan kendi imkânlarınızı geliştirir kendinizi yükseltirken bir yandan da yakın ve uzak bütün insan kardeşlerinizin yardımına koşacaksınız. İşte en büyük ve en gerçek şükürü Bizi Sevgisinden Vareden’e karşı ancak o zaman yapmış olursunuz.

Aldığımız her rahat nefesin, bütün organlarımızın sağlıklı ve düzenli çalışmasının elbette bir borcu var. Aklımızın bilgilerle gelişecek yetenekte oluşunun da bir borcu var. O borçları, zamanı boşa harcamayarak, geliştirerek, gönlümüzü artırıp yücelterek, insanlara gerçekleri öğretmek, örnek olacak seviyeye gelerek ödeyebiliriz. Sahip olduğumuz her çeşit imkânın değerini bilmek ve şükürünü ifade etmek, onlardan en geniş şekilde yararlanarak ve kardeşlerimizi de faydalandırarak gösterilir.

TANRI İNANCI - 20

Büyük Filozof Kant

Ahmet Kayserilioğlu, Psikolog

XVIII. yüzyıl Avrupası'nı ve gelecek yüzyılları iyice anlayabilmek için, tek yönlü bilgi sistemi ile; yani sadece akıl, mantık, sezgi, gözlem ve deneyle gerçeklere varmak isteyen büyük bir filozofun, Immanuel Kant'ın (1724-1804) vardı-ğı sonuçları, eleştirel bir mantıkla sizlerle paylaşmakta çok yarar görmekteyim.

Katolik Hristiyan Kilisesi'nin Engizisyon aracılığıyla hür düşünceli aydınları din dışına çıktıkları gerekçesiyle diri diri ateşte yakıp, ölüme göndermesi, Batı dünyasında birkaç yüzyıl sürmüştü. Ama ne çare ki, susturmak bir yana; kutsal kitaplardaki bozulmalar, eklemeler ve çıkarmalar korkusuzca ortaya serilerek Vatikan can evinden vurulmaktaydı. Bilimsel buluşlarla, kutsal kitap metinleri arasındaki çelişkilerin dile getirilmesinde de duraksanmamıştı. XIX. yüzyıl Avrupası'nda düşüncelere hükmeden, artık papalık değil filozoflardı. Ne var ki böylece Tanrısal bildirilerin ışığından mahrum akıl yürütmelerle gerçeğin sezgisine varmak, deveye hendek atlatmak kadar zor olduğundan; her kafadan bir ses çıkıyor, düşünen kafalar neye tam bağlanacağını kestirememenin şaşkınlığını yaşıyordu. Geçip giden bir deve kervanı hakkında, sadece izlerini inceleyip akıl yürütüp bağ kurarak, önemli bilgilere ulaşabilirdik ama, kervanı oluşturup yola koyan sahibinden öğreneceklerimizle bilgilerimiz tam kesinleşmez miydi?!.. Şimdi bile insanoğlu bu ikisini bir edememenin; yani akıl, mantık ve bilimle elde edecekleriyle, Evrenin Yaraticısından gelen bilgileri sentezleyememenin şaşkınlığını yaşayıp durmuyor mu?

XVIII. yüzyıl Avrupası'nı ve gelecek yüzyılları iyice anlayabilmek için, işte bu tek yönlü bilgi sistemi ile; yani sadece akıl, mantık, sezgi, gözlem ve deneyle gerçeklere varmak isteyen

büyük bir filozofun Immanuel Kant'ın (1724-1804) vardığı sonuçları, eleştirel bir mantıkla sizlerle paylaşmakta çok yarar görmekteyim.

CETVEL GİBİ DÜMDÜZ BİR YAŞAM

Sabah uyanmak, kahve içmek, yazmak, ders vermek, öğle yemeği yemek... Hepsinin de hiç değişmeyen belli zamanları vardı... Kant'ın şaşmaz bir programla çizilmiş hayatını yakınları şöyle anlatırlardı: "Immanuel Kant, kurşunî paltosuyla, elinde bastonuyla evinin önünde görünüp de 'Filozofun Yolu' denen (hâlâ aynı isimle anılmaktadır) ıhlamur ağaçlı uzun, dar yola doğru yürümeye başladığında, komşuları saatin tam tamına üç buçuk olduğunu bilirler, saatlerini ona göre ayarlarlardı. Kant, mevsim ne olursa olsun bu yolda bir aşağı bir yukarı yürür dururdu. Hava kapalı ise ya da yağmur bulutları varsa, yaşlı uşağı Lampe, bir koruyucu melek gibi, elindeki şemsiyeyle ona ayak uydurmaya çalışırdı..."

Hayatı böylesine programlı ve adeta yeknesakmış gibi geçen Kant'ın düşünce dünyası, yeknesak ne kelime, tam anlamıyla dolu dolu geçiyor, insanlığın fizik ve metafizik problemlerine çözüm üretmek için en çetrefilli konuların içine dalmakta en ufak bir tereddüt göstermiyordu. 1724'de Prusya'nın (Almanya) Königsberg şehrinde ahlâklı ve iyi bir Hristiyan olarak yaşamayı kendilerine amaç edinmiş, orta halli bir ana-babanın çocuğu olarak doğduğun-

da, ilerde felsefede devrim yapacak biri diye kimse bir tahminde bulunamazdı. Ufak tefek, hastalıklı bir bedeni vardı, ama kendisiyle barışık ve neşeli mizacı etrafıyla uyum içinde yaşamasını sağlıyordu. Aslında yaşam tarzı olarak bu uyumu ölümüne kadar sürdürmüştü. Gelgelelim şu ortalığı allak bullak eden, en yakın arkadaşına bile: "Şu sinir törpüsü, şu her şeyi kırıp döken Kant!" dedirten düşünceleri olmasaydı.

Kafasının metafizik (Fizikötesi) konulara son derece yatkın olduğu, bundan olağanüstü bir haz duyduğu, yazdığı eserlerden açıkça belli. Halbuki gençlik yıllarında metafiziğin yanı sıra Newton fiziği başta olmak üzere, matematik ve astronomi gibi pozitif bilimlere de büyük emek vermişti. 1755'de okutmanlık yapmak üzere üniversitede görev aldığı anda, ilk eseri, gözünün nuru metafizik üzerineydi ama, bugün Kant-Laplacc kuramı diye bilinen, Güneş sisteminin oluşumunu anlattığı ikinci kitabı onu izlemekte gecikmemişti. Bu tür uygulamalı bilimler Kant'ın düşünce dünyasındaki esas açlığı doyuracak değil, onu oyalayacak uğraşlardı. Varlığın son temelleri, varlığın özü ve anlamı, her şeyin ilk sebebi "Bütün varolanların ortak ilkeleri" gibi metafizik problemlerdi onu asıl ilgilendiren. Aralarında Aristo'nun, Descart'ın, Leibniz'in ve Wolff'un da bulunduğu, Tales'den itibaren, gelmiş geçmiş tüm filozofları ve onların eserlerini derinliğine inceliyor, üstelik de öğretmenliğini yapıyordu. Bilge kral Büyük Frederik'in Prusyası'nda düşün-

mek, araştırmak ve bunu o devre göre çok özgür bir şekilde dile getirmek zaten teşvik edilip durulmuyor muydu? Bilgi ve öğrenme tutkunu kırkına merdiven dayamış Kant, üniversitedeki çok değişik derslerin yorucu hocalığına rağmen, bu özgür ortamla ve kendisiyle barışık, bekâr hayatının olağanüstü intizamı içinde, araştırmalarını aralıksız sürdürmekten geri durmuyordu.

DOGMATİK UYKUDAN SİLKİNEREK UYANIŞ

Özgürlüğün bedeli, en ters, en acımasız, en yıkıcı düşüncelerin söylenebilmesi, kitapların yayınlanebilmesidir. Aydınlanma sürecini yaşamakta olan Prusya da (Almanya) bundan nasibini almaya başlamıştır. Fransa'da, İngiltere'de yazılan ve inanç dünyasını temelden sarsan materyalist kitaplar Almancaya çevriliyor ve derin tartışmalara neden oluyordu. Leibniz felsefesi dimdik ayakta durduğundan Almanya, materyalizme "evet" demiyor, aksine onu kıyasıya eleştiriyordu ama, kuşkulandıktan da kendini alamıyordu. Tartışma dünyasının tam göbeğinde yaşayan Kant da bunlardan nasibini almakta gecikmemişti. O zamana kadar öğrendikleri ve düşündükleriyle kendisi için kurduğu metafizik dünya temellerinden sarsılmaktaydı. İngiltere'de yaşayan David Hume (1711-1776) isimli bir düşünürün "İnsan Zihni Üzerine Bir Araştırma" adıyla yayınladığı kitabında; sebep-sonuç (nedensellik) kavramının bile bizim zihnimizin bir uydurması olduğu, doğada hiç de böyle

bir şeyin bulunmadığı, bizim beş duyumuzla elde ettiğimiz çağrışımlar ve alışkanlıklarla, doğada böyle bir şeyin varlığını vehmettiğimiz öne sürülüyordu. Hume'un bu fikri kabul edilirse, gelişmekte olan doğa bilimleri, Fizik, Kimya, Astronomi bile temelsiz kalacaktı. "Aynı sebepler, aynı sonuçları doğurur" temel ilkesi olmadan pozitif bilimlerden nasıl sözedilebilirdi? Tümevarım'a bile kuşkuyla bakan ve her şeyi beş duyumuzun bir cilvesi olarak gören Hume için tümdengelim ve onun öz çocuğu metafizik bilgilerinin yeri, sadece ateşe atılmaktı. Bunu Hume kitabında açıkça öğütüyordu:

"...İşte bu ulu sırlara ermeye çalışırken felsefe bu yüzden olsun cüretkârlığının keşke farkına varsa da böylece bu karanlık ve tereddütlerle dolu alanı terk ederek, gerekli bir alçakgönüllülük içinde, kendi öz ve gerçek ülkesine, yani her günkü hayatın incelenmesine dönse. Burada, böyle uçsuz bucaksız şüpheler, kararsızlıklar ve çelişmeler okyanusuna atılmadan, kendi araştırmalarını nasılsa harcayabileceği bir sürü zorluklar bulacaktır" (MEB-2.Baskı s.156)

"Şu hâlde eğer prensiplerimize sadık-sak, kütüphanelerimizi gözden geçirdiğimizde neleri fedâ etmemiz gerekir! Elimize meselâ teoloji veya skolastik metafiziğe ait bir eser alırsak kendimize şunu soralım: "Bu eserde acaba nicelik veya sayıya dair usavurmalar (muhakeme) var mı? Hayır. O halde eseri ateşe atınız; zira içinde saf-

sata, kuruntu ve boş hayalden başka bir şey bulunamaz" (s.251)

Fransa'dan, İngiltere'den, özellikle Hume'dan gelen fikirlerle "Dogmatik uykusundan uyanan" Kant, kırklı yıllarını yaşarken, büyük bir iç çatışmasının fırtınalarıyla boğuşuyordu. Dünya görüşü sarsılmıştı. Bu arada can havliyle ünlü İsveçli spiritüalist medyum Swedenborg'u (1688-1770) bile iyice incelemiş, öte âlemden mesaj alınabilmesinin olabilirliğini irdelemeye çalışmıştı. Swedenborg hakkında 1766'da yazdığı "Bir Hayal Görürün Metafizik Düşleri" kitabında onu "Fantastik" olarak sıfatlasa da o günkü metafiziğin de aynı derecede "Fantastik" olduğunu öne sürerek fikirlerini pek küçümsemez, hattâ Swedenborg'un şahsı için "Pek Yüce" sıfatını kullanarak hayranlığını belirtir. Esas patlamasını 19. yüzyılın ikinci yarısında yapacak olan uygulamalı spiritüalizma için Swedenborg, 100 yıl öncesinden bir başlangıçtır sadece. Bu bunalımlı yıllarda Kant'ı en çok coşturan Rousseau'nun (1712-1778) düşünceleri, özellikle onun Emil isimli çocuk terbiyesiyle ilgili kitabıdır. Bu kitabı okumak için Kant, saat ayarı gibi olan günlük programını bile aksatmıştır. Aklın verilerinin bu derecede saldırıya uğradığı ve akla güvenin sarsıldığı o yıllarda, Rousseau'nun aklı ikinci plana atıp, iç dünyamızı, duygularımızı, içimizden gelen sesi ön plana çıkaran şiirsel ifadeleri Kant'ı adeta büyülüyor, yarasına merhem oluyordu. Ancak bütün bunlar Kant için geçici rahatlık-

lardı. Hume'un saldırılarına aklını doyuracak, içini rahatlatacak kesin cevaplar bulmadan huzursuzluğu dinmeyecekti.

SAF AKLIN TENKİDİ

Nihayet 1769'da 45 yaşında, problemi inandırıcı bir biçimde çözdüğüne kanaat getirmişti. Kılı kırk yarar, konuları bütün detaylarıyla her soruya cevap verecek şekilde ortaya koymaya alışmış kafa yapısı, acele etmemesini emrediyordu. Tam 12 yıl bulduğu çözüm üzerinde kafa yordu, her yönüyle geliştirdi. Artık hayatının en ünlü kitabını, 800 sayfalık dev eserini "Saf Aklın Tenkidi"ni yazmaya sıra gelmişti.

İşin bu tarafı kolaydı; birkaç aylık zahmetten sonra 1781'de kitabını yayınladı. Böyle büyük hacimli kitabı, metafiziğin 2000 yıllık problemlerine ışık tutan çetrefilli ifadeleri kaç kişi, hangi dikkatle okuyacaktı; okuyan ne kadar anlayacaktı? Kant üşenmedi, iki yıl sonra 140 sayfalık "Prolegomena" kitabıyla düşüncelerini daha sade, daha özlü şekilde okuyucularına sunarak yavaş yavaş etrafın ilgisini çekmeye başladı. Böylece daha sonra yayınlacağı "Pratik Aklın Tenkidi" ve "Yargı Gücünün Tenkidi" kitaplarının ortamı hazırlanmış oldu.

Bizi, bu yazı serimizde Kant'ın materyalizm tarihine olan etkisi, yani inanç dünyasında yaptığı değişiklikler ilgilendiriyor. Ancak onun Locke gibi, Hume gibi ampiriklere (deneyci, görgücü) cevap verirken, Tanrı'nın ve

ruhun varlığını kanıtlamaya çalışan eski metafizikçilerin ne gibi yanlışlara düştüklerini de uzun uzun dile getirdiğini görmekteyiz.

Saf aklın bu konularda kesin yargılara varmasının mümkün olmadığını, inancımızı saf aklın verileriyle sağlamca kuramayacağımızdan bu yolu terk etmemiz gerektiğini söylemektedir. Slogan haline getirdiği şu ünlü deyişi fikrini özetlemektedir: "İnanca yer açmak için bilgiyi kaldırmak zorundayım". Aklın ve bilginin inanç dünyasından kovulması anlamına gelen bu görüşün ve doğurduğu sakıncaların üzerinde biraz durmamız yararlı olacak.

Kant, ampiriklere cevap verirken son derece haklı olarak şunu öncelikle belirtir: Biz sadece beş duyumuzdan ibaret değiliz. Duyularla aldıklarımızı kendi yapısına göre biçimleyip sentezleyen bir akıl yönümüzü nasıl inkâr edebiliriz? Öyle ya, iş sadece duyulardan ibaret olsaydı, hayvanların da bizler gibi derin düşüncelere, yapıcılığa, ediciliğe, buluculuğa erişmesi mümkün olmaz mıydı? Onlar da bizler gibi aynı tecrübeleri yaşayıp durdukları halde sadece algılamaya safhasında, zekâ diyebileceğimiz bir yerde kalıp, ilerisine geçemiyorlar. Biz öyle miyiz ya? Örgütlenmiş duyu diyebileceğimiz algılardan, onları da örgütleyerek kavramlara, kavramlardan bilgilere, bilgileri örgütleyerek bilimlere ve en nihayet hepsini örgütleyerek bilgeliğe kadar ulaşmıyor muyuz? Bu sürecin oluşmasında insan olarak doğuştan getirdiğimiz akıl cevherimizin

ve onun kendine göre yapısı ve kanunları olduğunu mutlaka hesaba katmalıyız. Öyleyse biz hayata ampiriklerin dediği gibi boş bir balmumu veya boş bir levha olarak geliyor değiliz. Kant bu noktada bir adım daha atar ve aklımızda deneyden türemiş olmayan, deney öncesi (a priori) önermelerin de (hüküm, yargı) bulunduğunu ispata çalışır. Zaten onun "saf akıl" dediği de budur. Yani deneyden bağımsız, içinde beş duyudan hiçbir şey bulunmayan aklımız. Kant'ın kitabında esas belirtmek istediği, bu "saf akılda" matematik gibi, mantık gibi kavramların deneyden türemeden, deney öncesinden mevcut olduğudur. Hume'un inkâr ettiği sebep-sonuç kanunu da matematik, mantık gibi doğuştan aklımızda bulunmakla beraber, onların ancak deneyle açıklanabilmesinden dolayı, sentetik (tümevarımsal) yargılar olduğunu, ancak onların varlık sebebinin deneye dayanmadığını sayfalar boyu kanıtlamaya çalışır. (Bakınız: Prolegomena Hacettepe Üniversitesi Yayınları s. 29-44)

Felsefede "apriori önermeler" başlığı altında çok tartışılmış ve Bertrand Russell gibi matematikçilerin bile haklı itirazlarına neden olmuş bu konuda, akıl için ortaya koyabileceğimiz şu örnek birleştirici bir rol oynayabilir: Bir akıl gücüyle, cevheriyle donatıldığımız kuşkusuzdur. Akıllı, hücreleri balmumuyla kapatılmış bir bal peteği gibi düşünelim. Dünya hayatında yaşadığımız tecrübelerden çıkardığımız bilgiler, bu peteğin hücrelerini tek tek açan, içindeki yetenekleri ortaya çıkaran bir katali-

zör görevi görürler. Yani bu bilgiler aklın yapıtaşını oluşturmazlar, zaten aklın yapısındadırlar ve onun çalışmasını, işlemesini, buluculuğunu, yapıcılığını ortaya çıkarmasını sağlarlar. Öyleyse aklın düşünce üretmesinde en büyük etken, her şeyden önce akılda bu yeteneğin zaten var olmasıdır. "Binbir kere binbirin bir edilerek" bize özgürce düşünelim diye hazır olarak verilmiş bu akıl mekanizmasının mevcudiyeti vazgeçilmez bir ön şart olmakla beraber, yeterli değildir. Aklın çalışması için duygularımıza, tecrübelerimize de mutlaka ihtiyacı vardır. Kant, eğer matematik, mantık, nedensellik gibi konularda aklımızın yapısının bunları bulmaya uygun bir şekilde dizayn edildiğini, ancak tecrübeler yaparak bu yeteneklerini açığa çıkarabileceğini ileri sürseydi, bunca tartışmanın önü kesilmiş olurdu. Bizim Bilgilerimiz'de, o özlü ifadeyle, mantığın tarifi yapılırken hem aklın hem ruhun hem de tecrübe ve bilginin önemi şöyle vurgulanmaktadır: **"Mantık; aklın bulunduğu, duygunun doğurduğu, bilginin yoğurduğu, tecrübenin çocuğudur..."**

Kant, "saf akıl" tarifiyle beş duyudan ve tecrübeden bağımsız olarak saf düşünce üreten bir cevher tarifi ortaya koyduğundan, tarif edilen bu "saf akıl-la" ruh gibi, Tanrı gibi tecrübe alanı dışındaki soyut mevcudiyetlerin varlığının kesin olarak ispat da, inkâr da edilemeyeceğini ileri sürer. Sadece Tanrı değil, tecrübeden bağımsız olarak saf akılla türetilen bütün metafizik yargıların da bu şekilde kesinliklerinden

emin olamayacağımızı söyler. Kant bu ifadesiyle meslektaşları olan metafizikçileri ve özellikle de din adamlarını ve teologları kendisine düşman edip etmeyeceğine bakmaz ve bunlara aldırmaz. Onun için önemli olan gerçeğin araştırılmasıdır.

Aslında ruh gibi, Tanrı gibi manevî varlıkları tartışırken iki hususu birbirinden peşinen ayırmamız gerekir. Biz onların tözlerini (cevherlerini), nasıl olduklarını, yani mahiyet bilgisi diyebileceğimiz ana yapılarını mı, yoksa varlık veya yokluklarını mı tartışıyoruz? Eğer tartışma, mahiyetleri, tözleri konusundaysa lâfi uzatmaya gerek yok. Bilemeyeceğimizi peşinen teslim etmeliyiz. Ne aklımızın bugünkü gücü ne de tecrübe dünyası bize bu konuda bir ipucu verebilir. Yok, konu onların varlığı veya yokluğuyla ilgiliyse, tecrübe ve bilgi ile çalışan aklımız bunun ispatını yapabilecek güçtedir. Kant, "saf aklı" tecrübeden bağımsız olarak tarif ettiğinden, Tanrı'nın varlığının ontolojik, kozmolojik, fiziko-teolojik ispatlarını doyurucu bulmuyor. Hâlbuki Tanrı, âlemler içinde de dışında da etken olan bir varlıktır. Yani onun eli, dünya olayları içinde de biz görmesek bile, etken olarak iş görmektedir. Biz O'nun mahiyetini bilemesek de varlığının delillerini, evrenin ve canlıların işleyişini inceleyerek, olaylar üzerinde düşünerek, en azından kendimizi tam ikna edecek tarzda tam bir karara varabiliriz. Nitekim tecrübeden bağımsız olarak "saf aklı" çalıştıran Kant bile, metafizikçilerin Tanrı'nın fiziko-teolojik

kanıtlarını, yani amaçlı, plânlı bir evrende yaşadığımız konusunda ortaya konan kanıtları tam reddedemediğinden "Bu kanıtları sadece bir 'mimar' ortaya koyuyor, yeterli bir Tanrı görüşü sağlamıyor" diyerek tartışmayı başka bir alana kaydırmaktadır.

Bir uzaktan kumandalı oyuncak arabayı seyre dalsak ve onu yöneten çocuğu görmesek, bir arabanın en modern dans figürleriyle hiçbir yere çarpmadan yaptığı zarif hareketlerin mutlaka bir akıl tarafından yönlendirildiğini rahatlıkla söyleriz. Yöneten kimdir, nasıl bir şeydir, mahiyeti, yapısı nedir, görmüyoruz, duymuyoruz ki söyleyelim. Ama onun mevcudiyetini ve ne yaptığını bilen zekî bir varlık olduğunu mutlaka onaylarız. Bu örnekte olduğu gibi ruh ve Tanrı gibi manevî güçlerin bizatihi kendilerini beş duyumuzla gözlemlememiş olsak bile, onların olayları yönlendirmedeki etkilerini akıl terazimizde iyice tarttıktan sonra varlıklarını ve sıfatlarını onaylamakta gecikmeyiz. Ancak hiçbir tecrübeye, deneyeime metelik vermeden, sırf aklımızı çalıştırarak en büyük gerçeklere varacağız dersek, sadece "zihin sporu" yapmaktan öte bir şey elde edemeyiz. Bilgilerimiz'de söylendiği gibi: **"Tecrübesiz akıl işe yaramaz!.."**

Kant'ın, hiçbir somut delile dayanmayan, spekülasyon üzerine spekülasyon yapan, gerçekler dünyasıyla ilişkisini kesmiş metafizik düşüncelere "çürük mal" gözüyle bakmasına elbette hak vermek gerekir. Ancak yeterli tecrübeler

üzerine kurulmuş olan derin düşüncelere de insanlık her zaman muhtaçtır. Böyle derin düşüncelerle elde edilecek sonuçlara, fizik olsun, metafizik olsun, tam anlamıyla bel bağlayabiliriz.

PRATİK AKLIN TENKİDİ

Kant, "Saf Aklın Tenkidi"nde varlığını kanıtlayamadığı Tanrı'yı, "Pratik Aklın Tenkidi"nde tekrar yeryüzüne indirir. Onun "Pratik Akıl" dediği, olayların içinde, haşır neşir olan, karar veren, uygulayan, hisseden, ağlayan, gülen, yerine göre "vicdan azabı" çeken tarafımızdır. Yani, duyuların dışında değil, tamamen içinde olan tarafımız. İşte bu pratik akılla Kant; Tanrı, özgür irade, ruh ve ölümsüzlük gibi konuların varlığını kanıtlamaya çalışır. İçimizdeki ahlâk duygusu, ödev duygusu ve vicdan melekemiz Kant'ın delilleridir. Ahlâk derken; ödül ve cezadan kaynaklanmayan hür ahlâkî kast etmektedir. Cennet vaatleriyle, ya da Tanrı'da erime dilekleriyle yapılan şartlı iyilikler değildir kastettiği. Bu konuda söylediği aynen şudur: "Yoksa Muhammed'in cenneti, ya da teozofların ve mistiklerin Tanrılığın içinde eriyerek onunla birleşmeleri, her biri kendi beğenisine göre kendi ucubesini akla zorla sokardı ve akli böylece bu biçimde düşlere terk etmektense, akla hiç sahip olmamak daha iyi olurdu." ("Pratik Aklın Eleştirisi" Hacettepe Üniversitesi Yayınları s. 131)

Yani Kant; icabında, uğruna çıkarlarımızı rahat ve huzurumuzu bile fedâ ettiğimiz; hak, adalet, doğruluk gibi ön

şartsız ahlâkî davranışlarımızın varlığını temel almaktadır. İşte böyle koşulsuz ahlâkımızın ve onu gerçekleştiren pratik akıl tarafımızın varlığı Kant'a göre bizlerin "serbest irade" sahibi olduğumuzun kanıtıdır. Bu dünyada tam ahlâkî hale gelemeyeceğimize göre bizim bir "öte âlem" yaşantımız olmalıdır. Hiçbirimiz mükemmel olmadığına göre, bir mükemmel var. O halde bir Yaraticının mevcudiyeti gereklidir. Kant'ın ispatları özetle böyledir. Aslında Kant, "Pratik Akıl" tarifiyle bizim "Ruh" dediğimiz, irade sahibi, karar sahibi yönümüzü ortaya koymaktadır. Kendisi akıl ve ruh diye iki ayrı cevherin ayrımını yapamadığından, akli, saf ve pratik diye ikiye ayırarak incelemek zorunda kalmıştır.

Kant'ın insan aklının işleyişini ortaya koymak için verdiği büyük emek elbette takdire değer. Ve bugün de insanlığın ondan alacağı bilgi ve düşünceler mutlaka var. Ancak Kant'ın inanç dünyasından akli kovmasının gelecek nesillerin materyalizme sapmalarında olumsuz bir etken olduğunu da görmekteyiz. Aklın kovulduğu yere, yalanın, yanlışın, saf-sata ve batılın girmesi çok kolay olmaktadır. Bugün bazı din ve tarikat bağlılarının akli ve mantığı devre dışı bırakma gayretleri nesillere yarar değil, zarar vermektedir. Rousseau'nun ve Kant'ın da etkilediği Protestan ülkelerde, bugünkü bilim çağında bile, inancı sadece iç duygularıyla, içlerinden gelen sese göre oluşturan ezici bir dindar çoğunluk yaşamaktadır. Ama sonuç da ortadadır: Nesiller Tanrı'dan uzaklaşmaktadır!..

Dünya ile Kumar Oynanmaz

Güngör Özyiğit, Psikolog

Ekosistemdeki varlıklar arasında düzeni bozacak tek etken, ne yazık ki insan! Bencilliği ve çıkarıcılığı yüzünden hem kendi kuşağına hem çocuklarına ve torunlarına hem de tekrar Dünya'ya gelmesi halinde kendi geleceğine kötülük ediyor. Ancak bilgisizlikten ve sevgisizlikten kaynaklanan bu yanlış gidiş eğitimle düzeltilebilir. İnsan kendi hakkında, çevresi ile ilişkileri hakkında, neden yaşadığı ve nasıl yaşaması gerektiği hakkında yaptıklarından ders alarak bilinçlenebilir.

Dünya tüm canlıları, karaları, denizleri ve atmosferi ile bir bütünü oluşturuyor.

Ekoloji bilimi bize dünyadaki her şeyin birbiriyle anlamlı bir ilişki ve dayanışma içinde olduğunu gösteriyor. Canlıların birbirleriyle ve çevreleriyle oluşturduğu bu dinamik sisteme “Ekosistem” deniyor. Böylece bütün içindeki her parça, enerji ilişkileri ve beslenme zinciri ile birbirine bağlanıyor.

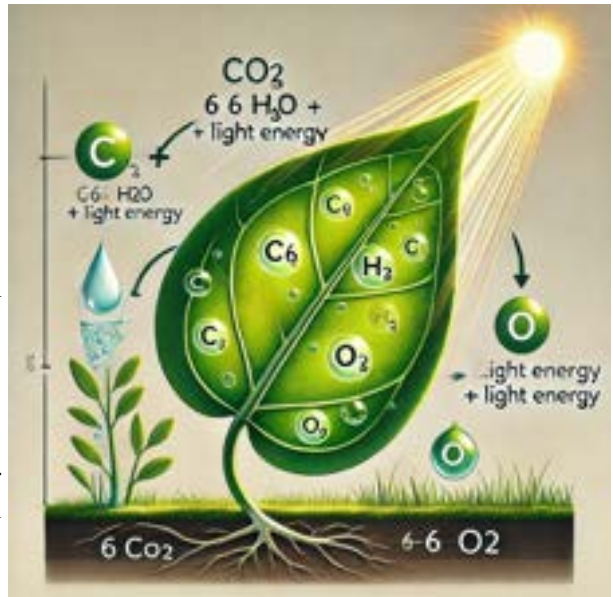
Hepimizin ortak evi olan, yaşamamızı ve gelişmemizi sağlayan, bizim de bir parçası olduğumuz Dünya, canlı ve cansız öğelerden oluşuyor. Ekosistemin cansız öğeleri, inorganik maddeler, organik maddeler, fiziksel ve kimyasal çevre. Canlı varlıklar ise bitki, hayvan, insan ve mikro organizmalar (mikroskobik boyda canlılar). Bunlar da üretici, tüketici ve ayrıştırıcı olarak görev yapıyorlar.

ÜRETİCİLER

Dünya ekosisteminin temel üreticileri yeşil bitkilerdir. O kadar ki, yeşil bitkiler olmasa, dünyada hayat olmazdı ve biz de olmazdık. O nedenle her yeşil bitkiye, en azından bir teşekkür borçluyuz. Dünyanın olmazsa olmaz ve vazgeçilmez bir öğesi olan bu yeşil bitkiler, yani üreticiler, diğer bütün canlıların yaşamaları için gerekli olan kimyasal enerjiyi diğer deyişle besinimizi üretirler. Çünkü canlıların

yaşayabilmesi için enerji gereklidir. Her türlü enerjinin kaynağı ise Güneş'tir. Güneş'ten yayılan ışınların yüz milyonda birine yakın kısmı Dünya'ya ulaşıyor.

Yeşil bitkiler ise üstlerine rastlayan ışınların ancak yüzde biri kadarını yakalıyorlar. İşte yakaladıkları bu küçük miktar güneş yetiyor. Demek ki yeşil bitkiler tüm canlılar ve bu arada bizim için de güneş topluyorlar. Ve topladıkları güneş enerjisini hünerli bir şekilde kimyasal enerjiye çeviriyorlar. Yeşil bitkiler bir kimyager gibi çalışarak ve güneş ışığını kullanarak, karbondioksit ile sudan alınan oksijen ve karbon atomlarını şekere dönüştürüyorlar. Kimyada buna inorganik (cansız) maddeden organik madde üretimi deniyor. Üretilen şekerin bir kısmı bitkinin kendi yaşam işlemleri için yakıt olur. Bir kısmı da

topraktan ve sudan alınan çeşitli atom ve moleküllerin eklenmesiyle karbonhidrat, yağ ve protein türünden diğer organik maddelere çevrilir. Özetle bitkiler Güneş'ten gelen enerjiyi diğer canlıların kullanabileceği hale getiriyor ve bütünün hayrına sunuyor.

TÜKETİCİLER, BUYURUN YEMEĞE

Yemek hazırlanıp, sofraya kurulunca tüketiciler sahneye çıkıyor. Ekolog gözüyle hayvanlar ve insanlar, bitkilerin eline bakan hazır yiyecekler. Tüketiciler, yaşamları için gerekli kimyasal enerjiyi yani besini, diğer canlılardan ediniyorlar. Bitkilerden aldıkları maddeleri kendi dokularını üretmek ve yaşamlarını sürdürmek için kullanıyorlar. Yaşamları için gerekli enerjiyi doğrudan bitkilerden alan otoburlara “birincil tüketici” deniliyor. Bu yönden bitki ile beslenen kelebek ve fil aynı gruba giriyor. Birincil tüketicileri yiyerek yaşayanlara “ikincil tüketici”, onları yiyenler ise “üçüncül tüketici” oluyor. Buna göre bazı hayvanlar yalnız bitkiyi yiyor. Bazıları hem bitkiyi hem hayvanı yiyerek yaşamını sürdürüyor. Biz insanlara gelince hem bitkiyi hem hayvanı yiyip tüketiyoruz. Çoğu kez hızımızı alamıyoruz; birbirimizi yiyoruz(!)

Ne var ki, tüketiciler de sistem için gerekli. Onların diğer var-

lıklarla ilişkileri sayesinde canlıların nüfusu belli sınırlarda varlığını sürdürüyor. Ancak insan, bir yönüyle serbest bırakıldığından, her zaman dengeleri bozucu, tehlikeli bir varlık olma özelliğini taşıyor.

KENDİ KÜÇÜK, İŞİ BÜYÜK AYRIŞTIRICILAR

Bakteri ve mantarlar gibi mikroskobik boydaki canlıları, küçüklüğüne bakarak küçüğe almamak gerek. Onların sistem içinde, bitkiler gibi, boylarının çok üstünde önemli görevleri var. Şöyle ki, cansız doğadan gelen kimyasal maddeler, bitki ve hayvan dokularına katılıp, bu dokular içinde kilitlenirler. İşte ayrıştırıcılar. Başka deyişle, dokularda biriken çeşitli organik kimyasal maddeleri parçalayıp inorganik (cansız) maddeler haline getirerek yeniden ayrıştırma işlemi sırasında

ölü bitki ve hayvan dokularını parçalarken, o arada kendi ekmeklerini (enerjilerini) de çıkarırlar. Ve bu enerjiyi kendi yaşam çabaları için kullanırlar. Ama en önemlisi, ayrıştırma olayı sonucunda, bitki ve hayvan hücrelerinin yapısındaki kimyasal elementler doğaya geri dönmüş olur. Ve inorganik maddelerin sürekli olarak cansız ortamdaki alınıp, canlı öğeler arasına aktarıldıktan sonra, yine ayrıştırılıp cansız ortama iade edilmesi ve bitkilerin kullanımına sunulması ayrıştırıcılar sayesinde olur. Öylece ekosistemde su ve azot döngüsü gibi, kimyasal madde döngüsü de oluşur. Her şey kaynağına ve ilk haline döner.

Şöyle de söyleyebiliriz: Toprak ve sudaki bitki ve hayvan artıklarını kimyasal olarak parçalayan bu gözle görülmeyecek kadar küçük mikroorganizmalar olmasa, bir süre sonra bitkiler, gerekli inorganik maddeleri bulamıyacağından büyüyemez. Ve o yüzden hiçbir canlı da yaşayamaz. Yani bu ayrıştırıcılar olmasa Dünya’da hayat olmaz...

Dünya ekosistemi iki kavşakla çevrilir: Üstte Güneş’ten gelen enerjiyi toplayan yeşil kuşak, onun altında ise kahverengi kuşak yer alır. Organik maddeler, ölüm olayı ile, yeşil kuşakta iç içe geçmiş olan kahverengi kuşakta toplanır. Sonra bu cesetler, toprakta mikroorganizmalar tarafından ayrıştırılarak, yeşil bitkilerin kullanabileceği inorganik (cansız) maddelere dönüştürülür.

YAŞAMIN HAMMADDELERİ CANSIZLAR

Canlılar, cansız madde olmadan yaşayamazlar. Cansız doğada kimyasal elementlerin iki büyük deposu var: Taşküre ve atmosfer. İnorganik maddelerin çoğu taşkürede (kaya ve toprakta), hidrojen ve oksijen suda, karbon ve azot gibileri de atmosferde bulunur. Bu kimyasal maddeler her canlının yaşamı için gereklidir. Ancak bitkiler tarafından alınıp değişikliğe uğratılmadan, diğer canlılarca kullanılamazlar. Canlıların en çok ihtiyaç duyduğu kimyasallar karbon, oksijen ve hidrojen olup, canlılık molekülü denen “karbonhidrat, protein ve yağlar” işte bu üç inorganik madde, canlılarda birebir şekilde biraraya gelmesiyle ortaya çıkar. Çok şükür ki her üç madde, suda ve havada oksijen ve karbondioksit olarak bol miktarda bulunur. İnsanın ihtiyaç duyduğu diğer cansız maddeler arasında azotu, fosforu, potasyumu, kalsiyumu, magnezyumu ve kültü sayabiliriz. Dokuların oluşması ve inorganik maddelerin sentezlenmesi için bunlar da gerekli. İlginç bir

nokta, toplumsal yaşamda çok değerli olan altın, organizmalar için pek gerekli değil. Ne yararı var ne de zararı.

CANLI KÖKENLİ KİMYASALLAR

Organik maddeler, karbonhidrat, protein, yağ ve türevlerinden oluşur. Bunlar inorganik kimyasalların (cansız maddelerin) canlı bedeni içinde sentezlenmesi ile üretilmiş büyük boyda moleküllerdir. Dünya ekosisteminde bütün organik moleküllerin temel çatısı karbon atomlardır.

Organik maddeler yalnızca canlı dokularda bulunmaz. Ölü bitki, hayvan ve insan artıklarında da bulunur. Ve ayrıştırıcılar tarafından parçalanarak, yeniden cansız maddeye dönüşür. Öylece doğadan ödünç alınan madde-ler, sonunda yine doğaya geri verilir.

FİZİKSEL ve KİMYASAL ÇEVRE

Ekosistem cansız ortamı sadece inorganik ve organik maddelerden ibaret değildir. Çeşitli fiziksel ve kimyasal koşullar, ortamı kendine göre etkiler. Çevredeki ısı, ışık, yağış, nem miktarı, rüzgâr ve su hareketleri gibi fiziksel özellikler orada yaşayan canlıların türlerini, sayılarını ve çevresiyle uyumlarını büyük ölçüde belirler. Kutuplarda aslana rastlama olasılığı bulunmadığı gibi, Kongo ormanlarında da penguen görülmez.

Başta da söylediğimiz gibi dünya ekosistemi birbiri ile ilintili, her biri

diğerini tamamlayan çeşitli öğelerden oluşan bir bütün. Doğu felsefelerinde veya mistik ekollerde ileri sürülen “evrenin birliği” görüşü, günümüz ekoloğları tarafından da paylaşıyor. Ekoloji açısından her ekosistemde, canlı ve cansız varlıklar üç temel işlevle birbirine bağlanırlar. Doğanın çeşitli elemanlarını tek bir bütün halinde toplayan bu ilişkiler; enerji akımı (besin zinciri), kimyasal madde döngüleri ve yaşayan canlıların doğal nüfus denetimleridir.

SİSTEMİN İŞLEYİŞİ

Dünya ekosistemi Güneş enerjisi ile çalışır. Güneş enerjisinin bir kısmı bitkiler tarafından fotosentez yoluyla besin enerjisine çevrilir. Bitki bu enerjinin bir kısmını kendi büyümesi için, diğerini de solunumu için harcar. Tüketiciler, bitkiyi yedikleri zaman, bitkideki enerjiyi kendi bedenlerine almış olurlar. Aldıkları enerjinin bir kısmını kendi yaşamları için kullanırlar. Enerjinin bir kısmını da onları yiyen tüketicilere aktırırlar. Ölen bitki ve hayvan bedenlerindeki enerji de ayrıştırıcılar tarafından kullanılır. Güneş’ten başlayan enerji akımı, her durakta, özellikle canlı varlıkta sürekli değişimlere uğrar. Ekolojiye göre Güneş’ten başlayan bu enerji akımı tek yönlüdür. Kullanıldıkça canlılardan çevreye ısı halinde yayılır. Oysa biliyoruz ki Güneş de verdiğini ustalıklarla geri alır. Yani Güneş enerjisi de Dünyada depolanıp kullanıldıktan sonra, yine geldiği yere, kaynağına

döner. Ama bilim henüz bunu kanıtlamış değildir.

Yine bir ekosistemde kimyasal maddeler, toplam miktarı değişmeden, sistem içinde devir yaparlar. Su; buharlaşır bulut olur ve yine yağmur olarak yeryüzüne iner. Cansız maddelerden alınan elemanlar, canlı dokularda sentezlenip organik maddeye dönüştükten sonra, ölüm olayı ile toprağa döner ve ayrıştırıcılar tarafından yine cansız (inorganik) maddelere dönüştürülür.

Diğer taraftan bitki ve hayvan nüfuslarının denetlenmesi, sistemin bütünlüğünü ve devamını sağlar. Her canlı üreme gücünün elendiği oranda çoğalsaydı, yani başka canlılar tarafından sayıları belli ölçüde sınırlanmasaydı, doğada denge diye bir şey kalmazdı. Ve o zaman doğal dengeden söz edilemezdi. Örneğin sineklerin çoğalması diğer varlıklarca engellenmeseydi 1-2 yılda sinekler Dünyayı kaplar ve yeryüzü yaşanmaz hale gelirdi.

İNSAN FAKTÖRÜ

Ekosistemdeki varlıklar arasında düzeni bozacak tek etken, ne yazık ki insan!

Nitekim insan havayı, denizi, toprağı kirleterek, kendine zehirli bir ortam hazırlıyor. Ozon tabakasını delerek, Güneşin kanser yapıcı zararlı ışınlarına karşı kendini korumasız hale getiriyor. Ormanları yakıp keserek, toprak kay-

masına, hava kirliliğine ve kuraklığa yol açıyor.

Aşırı nüfus artışı ile doğal ve toplumsal dengeyi zorluyor. Bencilliği ve çıkarıcılığı yüzünden hem kendi kuşağına hem çocuklarına ve torunlarına hem de tekrar Dünya'ya gelmesi halinde kendi geleceğine kötülük ediyor. Ancak bilgisizlikten ve sevgisizlikten kaynaklanan bu yanlış gidiş eğitimi düzeltilebilir. İnsan kendi hakkında, çevresi ile ilişkileri hakkında, neden yaşadığı ve nasıl yaşaması gerektiği hakkında, yaptıklarından ders alarak bilinçlenebilir. Ve bundan böyle daha akıllı ve sorumlu bir şekilde davranabilir.

Ekosistemdeki her eleman, belli bir program içinde, düzeni korumaya memur edilmiştir. Tanrı, insanı bir yönüyle serbest bırakmakla düzeni riske etmiştir. Onu da akıl vererek ve zaman zaman da gülyüzlüler kanalı ile yol göstererek sigorta altına almıştır. İnsan düzeni bozdukça, zararını yine kendi çekecek sonunda düzene uymayı yeğleyecektir. Çünkü görecektir ki düzen insanın ve tüm varlıkların hayırına kurulmuştur. Her şey inceden inceye hesap edilmiş, doğal dengeler oluşturulmuş ve hiçbir şey şansa bırakılmamıştır. Yani Tanrı zar atmamıştır. Öyleyse Dünya'da yükselmek, arınmak ve birliğe ulaşmak için bulunan ve O'na benzeme yolunda olan insan da aynı yolu izlemelidir. Son söz: Dünya ile kumar oynanmaz...

Haset Nedir?

Nihâl Gürsoy

Aşağı olma duygusuna kapılmak ve üstün gördüklerine karşı kötü niyet beslemek hasedin temel özellikleridir. Bireyin, arzu ettiği bir nesneye veya duruma sahip olan kişiyi görmesi durumunda, kendisini olduğu durumdan dolayı aşağı görmesi, çaresizlik hissetmesi ve sahip olana karşı kötü niyet ve düşmanlık beslemesi hasettir.

“Siz, özenerek kıskanmayınız, özenerek ulaşınız, özenmek beğenmekse eğer.”

Bizim Celselerimiz

Çekememezlik olarak tanımlanan haset kelimesi, genel olarak başkasının nimetinin veya faziletinin kendisine geçmesini veya o nimet veya faziletin o kimseden yok olmasını istemek şeklinde anlaşılmaktadır.

Haset duygusu; zenginlik, statü, mutluluk, başarı, güzellik ve şöhret gibi ayrıcalıklı alanlarda başkalarının daha üstün olduğunu görerek, bundan dolayı rahatsızlık hissetmek, bu kişilere karşı kötü niyet beslemek şeklinde tanımlanmaktadır. Aşağı olma duygusuna kapılmak ve üstün gördüklerine karşı kötü niyet beslemek hasedin temel özellikleridir. Bireyin, arzu ettiği bir nesneye veya duruma sahip olan kişiyi görmesi durumunda, kendisini olduğu durumdan dolayı aşağı görmesi, çaresizlik hissetmesi ve sahip olana karşı kötü niyet ve düşmanlık beslemesi hasettir. Haset duygusunun ortaya çıkabilmesi için eksikliği fark edilen şeyin, haset eden kişinin benlik algısı için önemli olması veya kişiler arasında bir rekabetin bulunması gereklidir. Haset duygusuyla ortaya çıkan bilişsel çerçeve içinde kişi, kendi gerçekliğini karşısındaki kişiyle karşılaştırmakta ve o kişinin yerinde olmadığı için yoğun bir acı ve eksiklik hissetmektedir.

HASET ve KISKANÇLIK

Haset duygusunun doğasının daha iyi anlaşılması için kıskançlık ile farkının ortaya konması yararlı olacaktır. Genel olarak eş anlamlı sözcükler olarak kul-

lanılmakla beraber yapılan araştırmaların sonuçları ikisi arasında nitel ve nicel farklılıklar olduğunu göstermiştir. (Prof. W.G. Parrott, Prof. Rodriges Masquera ve diğerleri) Haset ve kıskançlığı birbirinden ayıran en önemli unsurun sahip olmak ve olmamak arasındaki fark olduğu söylenebilir. Haset duygusu, bir şeyden yoksun kalmak olarak tanımlanırken kıskançlık duygusu, bir şeyi kaybetmekten korkmak olarak tanımlanır. Buna göre; haset duygusunda bireyler sahip olmak istedikleri ancak sahip olamadıkları şeyin yoksunluğunu ve acısını çekmektedirler. Kıskançlıkta ise, bireyler sahip oldukları bir şeyi kaybetmenin korkusunu yaşarlar. Kıskançlık duygusunun sadece romantik ilişkiler bağlamında gerçekleşmediği göz önünde bulundurulmalıdır. Bireyler çoğunlukla romantik ilişki yaşadıkları bireyleri veya eşlerini başkalarından kıskanıyor olsalar da sahip oldukları arkadaşları, eşyaları, statü vb. kıskanabilirler ve başkalarıyla paylaşmak istemeyebilirler.

Haset ve kıskançlık durumunda yaşanan duyguların nicel yoğunluğu da birbirinden farklıdır. Haset duygusu taşıyan bireyler duygularını kabul etmeme, ulaşılamayan nesneye karşı yoğun bir arzuyla birlikte, aşağı olma hissi, haksızlık gibi duyguları deneyimlerken, kıskançlık duygusu taşıyan bireyler güvensizlik, korku, belirsizlik, yalnızlık ve mutsuzluk duygularını deneyimlemektedirler. Öfke, kin, küçülme ve benlik saygısının azalması

durumu ise her iki duyguda da ortak olan unsurlardır.

HASET ve GIPTA

Gıpta etmek duygusu ile haset arasın-
da karşı tarafla kendisini mukayese
etmek gibi ortak bir yön bulunmasına
rağmen, gıpta etmek özenmek, benze-
meye çalışmak ve donanımını ve moti-
vasyonunu artırarak kendisini de o
seviyeye taşımak arzusudur. Diğerine
yönelik kötü niyet taşımaz. Bu
karşılaştırma esnasında bireyin haset
veya gıpta duygularından hangisine
sahip olduğunu belirleyen iki unsur
vardır. Bunlardan birincisi hak duy-
gusu, ikincisi ise kontrol algısıdır. Birey,
karşısındaki kişinin bulunduğu
durumu hak etmediğini, kendisinin
buna daha çok hakkı olduğunu ve
aradaki farkı kapatabilecek bir kişisel
kontrol algısına sahip olmadığını
düşünüyorsa haset duygusunun var-
lığından söz edilebilir. Bireyin konu-
munu hak ettiği duygusu hâkimse ve
kişi aradaki farkı kapatabileceğine dair
kişisel bir kontrol algısına sahipse o
zaman gıpta etmekten söz edilebilir.

Bireylerin bazı kişisel özellikleri de
haset veya gıpta etmek durumunu
belirlemektedir. Büyükleme ve narsis-
tik özellikler taşıyan kişilerin haset
duygusuna daha yatkın oldukları tespit
edilmiştir. Bu kişiler sosyal karşılaştı-
rmalarda daha fazla haksızlık algıla-
makta, kazanma ve kendilerini
gösterme isteklerinin yoğunluğu da
haset etmelerine neden olmaktadır.

Haset ve gıpta etmek arasında
davranışsal sonuçları bakımından da
farklılıklar vardır. Haset eden kişi
diğerini aşağı çekmeye, zarar vermeye
ve ondan uzaklaşmaya çalışır, o kişinin
başına gelen olumsuz olaylara sevinir
ve yıkıcı sonuçların ortaya çıkmasın-
dan kaçınmaz. Buna karşılık gıpta duy-
gusundaki kişi diğerinin daha çok
yanında olmak ister, iltifat eder, moti-
vasyonunu artırarak kendisini daha çok
geliştirmeye çalışır.

KUR'AN ve HASET

Allah'ın yarattığı ilk insan ve ilk
peygamber olan Hz. Âdem'in
yaratılışından önce Yüce Yaradan
meleklerle şöyle demişti: *"Ben kupkuru
bir çamurdan, şekillenmiş kara balçık-
tan bir insan yaratacağım. Ona şekil
verdiğim ve ruhumdan üflediğim
zaman, siz hemen onun için secdeye
kapanın."* Meleklerin hepsi de hemen
secde ettiler. Fakat (cinlerden olan)
İblis ise bu emre uymadı. Âdem'e
secde etmedi. Allah: *Ey İblis, secde
edenlerle beraber olmayışının sebebi
nedir? diye sordu. İblis: "Ben kuru bir
çamurdan şekillenmiş, kara balçıktan
yarattığın insana secde edecek değilim.
Çünkü ben ondan daha üstünüm, beni
ateşten yarattın, onu ise çamurdan
yarattın" dedi.* (Hicr 15/28, Bakara
2/34, A'raf 7/11, Tâhâ 20/116, Sâd
38/71-76)

Böylece haset yüzünden Allah'a
isyan etmiş İblis, Allah'ın insana
verdiği üstünlüğü çekememiş ve Allah

katındaki değerini ve yerini kaybetmiştir. Yüce Allah şöyle buyurdu: “Öyle ise oradan (cennetten) çık, artık kovuldun. Muhakkak ki kıyamet gününe kadar lânet senin üzerine olacaktır.” (Hicr 15/34-35)

Bu olayda düşünen insanlar için ibretler vardır. Allah’ın dilediğine verdiği bir üstünlüğe ve nimete haset edip, o nimetin ondan alınarak kendisine verilmesini isteyen kimse, Allah’a ait olan takdir hakkının kendisinde olduğunu sanarak büyük bir hata yapmaktadır. Âyette, İblisin işlediği bu günahın cezasını en ağır şekilde ödediğini görüyoruz.

Yeryüzüne gelince; Hz. Âdem’in oğullarından Kâbil, kardeşi Hâbil’i çekemeyerek öldürmüş, ilk isyan yine haset yüzünden çıkmıştır.

Başka bir örnek de Yakup Peygamber’in oğulları arasında yaşanmıştır. Hz. Yusuf ile Bünyamin bir anadan diğer oğulları başka bir anadan doğmuştu. Babalarının diğer oğulları, özellikle Yusuf’u daha çok sevdiğini ve apaçık bir yanlışlık içinde olduğunu söyleyen oğulları bu durumu çekemiyorlardı. Aralarında tartışarak Yusuf’u ya öldürmeyi ya da uzak bir yere göndermeyi konuşuyorlardı. (Yusuf Sûresi 9,10). Böylece babalarının sevgisi onların olacaktı. İçlerinden biri, vicdanının sesini bastıramayarak, “Yusuf’u öldürmeyip bir kuyunun dibine atarsak, bir kervan

geçerken alır ve götürür. Böyle yaparsak daha iyi olur” dedi.

Rivayete göre, bu fikri ortaya atan Yakup Peygamber’in en büyük oğlu Rûbil’dir. Tevrat’ta Ruben diye geçmektedir. Planlarını uygulamak için Yusuf’u oynamak üzere babalarından almaya karar verip babalarını ikna etmek için, “Yarın onu bizimle gönder de gezsin, oynasın, kesinlikle biz onu koruruz” dediler. Hz. Yakup endişe ediyordu, “Onu götürmeniz beni üzer, korkarım ki onu kurt yer de sizin haberiniz olmaz” dedi. Yusuf’u onlarla beraber göndermek istemiyordu. Onlar: “Vallahi biz böyle güçlü kuvvetli bir

topluluk iken buna rağmen onu kurt yerse, o zaman biz kesinlikle hüsrana uğrayanlardan olmuş oluruz” dediler ve isteklerinde ısrar ettiler. Babaları istemeyerek de olsa izin verdi. Kardeşleri Yusuf’u alıp göturdüler ve onu planladıkları şekilde kuyunun dibine bıraktılar. Yatsı vakti ağlayarak babalarının yanına geldiler ve: “Ey babamız, biz aramızda yarış yaparken Yusuf’u da eşyamızın yanına bırakmıştık. Bir de baktık ki Yusuf’u kurt yemiş. Şu anda biz doğru da söylesek, yine de sen bize inanacak değilsin” dediler. Bir de gömleğinin üzerinde yalandan bir kan getirmişlerdi. Babalarının korktuğu başına gelmişti. Onlara inanmadı ve: “Hayır, nefisleriniz aldatmış da size bu işi yaptırmış. Artık bana güzel bir sabır gerekiyor. Bu anlattıklarınıza karşılık yardımına sığınılacak olan ancak Allah’tır” dedi ve acısını içine gömdü.

Bundan sonrasında bildiğiniz gibi yoldan geçen bir kervan, kuyudan su çekerken Hz. Yusuf’u görerek kuyudan çıkarmış ve Mısır’a götürmüştür. Kardeşlerin birbirini çekememesi yüzünden baba Hz. Yakup’un uzun yıllar çektiği bu dayanılmaz acı ve hiçbir zaman Allah’tan ümidini kesmemiş olması Yusuf Sûresinde detayları ile hikâye edilmektedir. (Yusuf, 12/11, 14, 17, 18)

Kuran’ın haber verdiği bu olaylar, hasedin insana neler yaptırabileceğinin acı örnekleridir. İnsana düşen, Allah’ın başkasına verdiği nimetlere haset etmek değil, iyide ve doğrudan kalarak

kendisini yükseltmeye çalışmak ve Allah’tan yardım dileyerek istemektir. Allah, sonsuz hikmeti ve adaleti gereği kulunun her istediğini aynen vermeyebilir. İnsan sınırlı bir akıl ve bilgiye sahip olduğu için, kendisi için neyin hayırlı olduğunu tam olarak bilemez. Allah, her şeyi hakkıyla bilendir ve kulları için en hayırlı olanı takdir edendir. Unutmamak gerekir ki Dünya, insanın olgunlaşıp, yücelmesi için imtihanlarla dolu bir okuldur.

HASET ve ZARARLARI

Haset duygusu, psikolojik iyi olma hâli ile yakından ilgilidir. Psikolojik iyi oluş hâli yüksek bireylerin özellikleri incelendiğinde, onların insanlarla doyurucu ve sağlıklı ilişkiler kurabilen, geleceğe dönük iyimser ve umutlu, kendilerini yeterli hisseden, işlevsel bir hayat sürdürebilen bireyler olduğu anlaşılmaktadır. Coşkunluk, hoşnutluk, neşe gibi olumlu özellikleri tatmin edici ölçüde taşıma potansiyeline sahip bireylerin, haset gibi bir duyguyu taşıma potansiyellerinin daha az olduğu yapılan araştırmalarda tespit edilmiştir. (Carol. D. Ryff) Bu çalışmalarda haset ve depresyon arasında doğrudan bir ilişki olduğu görülmektedir. Diğer yandan aşağı olma algısı ve bu algıdan kaynaklı ortaya çıkan olumsuz benlik saygısı da Batılı araştırmacılar tarafından incelenmiş ve öz saygı düzeyi arttıkça haset duygusunun azaldığı tespit edilmiştir. Haset eden kimseler, kendilerini başkaları tarafından kabul görmüş ve değerli hissetmediklerinden

öz saygı eksikliği yaşarlar. O nedenle, onaylanma ve saygı görme isteklerini sembolize eden şeylere karşı haset duygusu geliştirebilirler.

Narsistik kişilik bozukluklarında da haset, önemli bir faktör olarak karşımıza çıkar. Bu tür hastalar üzerinde yapılan klinik çalışmalar, saldırganlığın dışavurumu olarak hasedin önemli bir unsur olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Haset duygusu, doğasında pek çok olumsuz duygu taşır. Haset edilen kişiye karşı düşmanlık, kin, nefret, öfke barındırmakla kalmayıp yalana, gıybete ve haksızlığa, saldırganlığa varan davranışları da içerir.

Haset, öncelikle bu duyguyu taşıyan kişiyi yıpratmakta, zorlamakta giderek ruhsal bozukluklara, diğer olumsuzluklara yol açmaktadır. Bu duyguyla mücadele edebilmek için bireyin öncelikle kendisini doğru tanıması ve bu olumsuz duygunun farkına vararak onu kabul etmesi gerekmektedir. Daha sonra bu konuda doğru, faydalı ve gerekli bilgilere ulaşmalı, gerekirse bir uzmandan yardım almalıdır. İnsan, ken-

disini doğru değerlendirerek ele almadan egosundan kaynaklanan olumsuz davranışlarını düzeltemez. Doğru bilgiler ışığında bu zararlı duygu ve düşüncelere hâkim olmayı, duygularını düzenleyebilmeyi sağlamak için gereken gayret ve kontrolü göstermesi gerekmektedir. Başlangıçta zor gibi görünen bu süreç giderek sonuçlarını vermeye başlayacak ve kişi psikolojik olarak daha iyi oluşa, daha sağlıklı bir hayata, olumlu bir sosyal yaşantıya ve kendisini gerçekleştirerek daha yüksek başarılarla ulaşacaktır.

Yalnızlık

*“İnsan her hâlde olabilir, ama yalnız olamaz...
Yalnızlık öldürücüdür. O sizi yalnızlıktan korusun.”*

Bizim Celselerimiz

Seyhun Güleçyüz

İnsanı diğer canlılardan ayıran en önemli özelliği; ayakta durabilmesi, konuşabilmesi ve dünyayı ve yaşamı kavrayacak şekilde varedilmiş olan yaratıcı bir akla sahip olmasıdır. İşte bu sahip olduğu aklıyla Dünya’ya öğrenmeye, gelişmeye ve olgunlaşmaya gelir. Dünya onun okuludur. Ama bu okulda tecrübe yapabilmesi, öğrenmesi için her şeyden önemlisi giderek tekâmül etmesi ve dünyada ona bahşedilmiş ömrü lâıyınca yaşayıp tamam eyleyebilmesi için diğer insanlarla da yeterince etkileşim ve iletişim halinde olması gerekir. Diğer bir deyişle insanın, insana ihtiyacı vardır, aksi halde yaşayamaz. Bizim Bilgilerimiz’de: “İnsan her halde olabilir ama yalnız olamaz, yalnızlık öldürücüdür. O sizi yalnızlıktan korusun” denmiştir.

İnsanın tek başına, atom altı bir parçacıktan da küçük görüldüğü uzay içine yerleştirildiğini düşünün. İlk var

oluştta eğer insanın yaşamı böylesine yalnız olsaydı, insan kısa zamanda çıldırmanın eşiğine gelebilirdi. Çünkü insanın yaşaması için nasıl beslenmeye, barınmaya ve güvende olmaya ihtiyacı varsa, insanlarla birlikte olmaya, ilişki kurmaya, yardımlaşmaya, paylaşmaya ve duygudaşlık yapmaya da ihtiyacı vardır. İnsanın tüm biyolojik özellikleri ve akli ancak diğer insanlarla birlikte olduğunda en uygun düzeyde çalışacak şekilde programlanmıştır. Bu nedenle insanlar kesinlikle sosyal varlıklardır. Meselâ, oksitosin gibi öncü görevi yapan hormonlar sosyal ilişkilerin kurulmasına ve sürdürülmesine yardımcı olur. Bir başka insanla dostluk eden insanın beynindeki oksitosin seviyesi yükselir; tıpkı hamile bir annenin doğum anında yükselen oksitosin seviyesi gibi. Ayrıca insan mutlu ve keyifli olduğu anlarda bedeninde dopamin hormonu salgılanmaya başlar. Böylece insan yaşadığı andan, yediklerinden, yaptığı eylemden keyif alır, haz duyar. Bu konuda

yapılmış pek çok bilimsel araştırma, insan bedenindeki olumlu değişimleri ayrıntılarıyla ortaya koymaktadır.

Gelelim yalnızlık konumuza ve ilk çağ dönemi insanının bulunduğu şartlar gereği oluşan yaşam görüşüne. O seviyedeki akla sahip insanın görüşü gözlemlere dayanıyordu. Yaşam o insan için her an değişken ve akıcıydı. Hiçbir şey ve yaşam dingin bir biçime sahip değildi. Ansızın bir başkalaşım her an ve her şey başka bir forma dönüşebiliyordu. O dönemde insan için yaşamak korunabildiği, karnını doyurabildiği, barınabildiği yani yaşama ve korunma içgüdüsünün tam görev yaptığı her andı. İlk çağ insanı için böylesine az tecrübe ve bilgiyle ve kısıtlı alanda yaşamak hiç şüphesiz ki meşakkatli ve zorlayıcı olmuştur.

Plâton'un "Devlet" adlı kitabındaki mağara alegorisi hâlâ buna çok iyi bir

örnektir. Mağara alegorisinde gölgelerin yanıltıcı özelliğinden yola çıkılarak kısıtlı bilgiyle anlatılmıştır. Şöyle ki; bir mağarada bulunan esirler tüm gerçeği ve hayatı mağaranın içi kadar sanıyorlarmış. Güneş günün belli saatlerinde mağaranın içine vurduğu sırada duvarda beliren şekilleri de algılarına göre fikir üreterek yaşarlarmış. Hâlbuki o şekiller kendilerinin o esnadaki duvara vuran gölgeleriymiş. Plâton bu mağara alegorisinde cehaletin insan üzerindeki etkilerini anlatmış. Böylece ilk çağ insanı az tecrübe ve akılla ancak birlikte olurlarsa her türlü zorlukla başa çıkacaklarını görmüşlerdir. İlk çağ tarihinden ve bunu ayrıca destekleyen bazı mitolojik metinlerden öğreniyoruz ki, insanlar o dönemlerde, kendilerinden güçlü olan, kaynağını bilmedikleri yıldırım, gök gürültüsü gibi olaylardan korkmuş ve onlara tapmışlardır. Onları memnun etmek ve dileklerde bulunmak için de kurbanlar sunmuşlardır.

İnancın doğuş temeli böyle atılmıştır. Daha sonra ölen atalarını da yine yalnız kalmamak için yakınlarında tutmuşlar, soy atası simgesiyle evlerinde onlara yer açıp ibadet köşeleri oluşturmuşlardır. Bu inançlar ilerleyen zaman da Totemizm ve Animizm dinlerinin doğmasına sebep olmuştur. Temelinde yalnız kalmama korkusuyla oluşan bu gibi inançlar hâlâ Japonya’da Şintoizm ve Çin’de Taoizm olarak görülmektedir. Ölmüş atalar Asya’nın bu bölgelerinde aileleriyle adeta birlikte yaşamaktadır. Görüyoruz ki insan birliğini güçlendiren bu gibi inançlar ve bu inançların bir başka türü olan Panteizm de Tanrı’nın doğrudan doğanın ve canlıların içinde olduğunu kabul eder. Doğayla bütünlük inancı o ülkelerde saygı ve sevgiyle uygulanmaktadır.

Batı felsefesinin kurucularından olan M.Ö. 300’lerde yaşamış filozoflardan Aristoteles yalnızlığı kaçınılması gereken yabancı bir durum olarak görür ve “Arkadaşa ihtiyacı olmayan kimse gerçek insan değildir. Ya bir canavar ya da bir Tanrı’dır” demiştir.

İnsan ilk dönemlerde yaşama ve korunma güdüsüyle yaşarken diğer insanlarla iletişim kurdukça sadece insana mahsus olan konuşma yeteneğini geliştirerek topluluklar oluşturmuştur. Böylece dünyada birlikte oldukça ayakta durabileceğini, yalnız olamayacağını anlamıştır.

Wilhelm Von Humbolt (1707-1835)
Alman dilbilimci ve filozof “Dil

sözcüklerle bağlantılı bir edimdir. Zihnin gerçek yaratıcı icrasıdır. Dil bir ürün değil, bir etkinliktir ve dil hazır bir şey değil, sürüp giden bir süreçtir. Dilin amacı, insanları yalnızlıktan kurtarmak, birleştirmek ve aralarında iletişimi sağlamaktır” demiş.

İnsan doğuştan yaşamak ve yaşatmak için duygu birikimi ve potansiyeli ile dünyaya gelir. Daima iyiye, doğruya yönelmiştir ama insan egolarından dolayı yaşarken zararlı olabilir. Bunun için diğer insanlara hatalar yaparak hatasızlığa ulaşmaya çalışır. Bizim Bilgilerimiz’de: “Her insan Yaratan’ın sevgisinden yaratılmış yüce bir değer, eşsiz bir varlıktır” der. Öyle olmasına rağmen sınırsız aklıyla her zorluğu aşabilse de daima desteğe yani bir başka insana ihtiyaç duymuştur. İnsanın tüm ihtiyaçlarının yerine gelmesi için diğer insanlara ihtiyacı vardır. Her insanın tabiattaki tüm süreçleri, anlamaya, keşfetmeye, tek başına geliştirmeye, tek başına kendini tanımaya, iyiyi kötüyü bilmeye imkânı yoktur ve buna dünyada ömrü yetmez.

Mevlânâ: “Yalnızlık Allah’a mahsustur. Her canlı bir eş, bir yoldaş arar. Taşın kalbi yok ama onu bile yosun sarar” demiştir. İnsanların dünyada tekâmül edebilmeleri için kendi bireyselliğinin bilincine varması gerekir. Bunun için insanların insanlarla olması gerekir.

İnsanlar topluluklarda yaşayarak toplumsal yaşamın bilincini oluşturur.

Düzenler kurabilir. Gerekirse düzenin değişmesinde etkin payı ve gücü olur.

Toplumsal bilinç de yine insanların birlikte yaşayışıyla oluşur. “Dostu olmayanların hali zafiyet çeken hastalara benzer. Çünkü yalnız olanlar güçsüz ve cesaretsizdirler” denmiştir. İnsanın tür olarak özelliklerini anlamak için bilim, insanları ikiye ayırmış.

Birinci Yaklaşım: İnsan temelde akıl sahibidir. Kendi eylemine yasa koyabilir, özgün olabilir ve kültürün sanatın yaratıcısı da olabilir.

İkinci Yaklaşım: İnsanın çoğunda görülen biyopisşik ortak yanları, özellikleri, insanı anlama çabası gibi ön plana insanı çıkartan yaklaşımları benimsemeliler. Çünkü bunlar her şekilde bireyin günlük yaşamını sürdürme biçimini etkiler.

Maalesef günümüzde insan felsefesi henüz insana ilişkin farklı doğruluk ve geçerlilik iddiasında olan ve bazen de birbiriyle çatışan görüşlerin egemenliğini aşamamıştır. Çünkü konuya tek taraflı yaklaşılmaktadır. Zira insan sadece akıl sahibi bir varlık değildir. En ilkel halinden en gelişmiş insan haline gelebilmesi için aklın yanında ruh sahibi de olması, yani gönül yanının da olması gerekir.

İletişim bilimci Armand Mattelart 2003’te yaptığı bir konuşmada şöyle söylemiş: “İletişimin özü ilişki ve etki-

leşimdir.” Her insan davranışının bir iletişim değerinin olduğu ve geldikleri dünyada birarada yaşadıklarını fark edeceklerdir. Her insan davranışının bir iletişim değerinin olduğu ve iletilerin arka arkaya gelişinin gözlemlenerek bir iletişim mantığının çıkarılabileceği mümkündür. Hattâ insan davranışlarındaki pürüzler ve hataların onun toplumsal çevresini gösterdiği kanıtlanmıştır. Bizde de bir atasözü vardır. “Dostunu söyle sana kim olduğunu söyleyeyim” “İnsan insanın külüne muhtaçtır.” Aralarında her zaman, her şartta iletişim kurulur. Bebekler bu iletişimi ağlayarak, sesler çıkararak bazen de gülerek kurarlar.

İşte daha bebekken ailesiyle ilişki kurarak yaşama adım atar bebek. Böyle iletişim insan yavrusunun hızla gelişmesini sağlar. Görüyoruz ki insan için yaşamak bir iletişim serüvenidir. Aksi halde hayatı bu dünyada ya çok kısa olur ya da tekâmülü çok yavaşlar. İnsanlarla birlikte yaşamak insana yaşamın yolunu bulmasını sağlar.

Eğer insanın sosyal bağları yeterli doyumu ona sağlamıyorsa, yeterli nitelikte değilse içinde kendini yalnız hissetmeye başlar. Başkalarıyla iletişim kurma tutkusu, insanların temel ihtiyaçların başında gelir, çünkü tekamülü gereği insan insana muhtaçtır.

Böylece insan birlikte yaşarken birbirleriyle aralarındaki sevgi alışverişi ona hem güç verir hem de hızla olgun-

laşır. İnsanın kendini başkalarının gözünden, dilinden görmesi, ona eksikliklerini düzeltmesinde zaman kazandırır.

Dr. Owen Perlman yalnızlığı şöyle açıklar: “Kişinin gerçekte elde ettiği ilişkiler ile beklediği ve istediği ilişkiler arasındaki fark yalnızlıktır.” Yalnızlık çoğu zaman sosyal ilişkileri etkilerken ve en büyük yaşam gücünü kaybetmesiyle güçsüzleşmesine sebep olan, modern, toplumun teknoloji ile gelişmelerinde, ikili ilişkilerin değişmesinde oldukça sık yaşanan bir insanî duygudur. Ama hayvanlarda da yalnızlık onları olumsuz yönden hat-tâ derinden etkiler. Onlarda da ruhsal ve bedensel rahatsızlıklara sebep olur. İnsan hayatında en az bir kere derin yalnızlık yaşayabilir. Özetle Dünya hayatında yaşam mücadelesi veren insan için yalnızlık duygusu ruhsal ve fizyolojik açıdan zarar verici ve zor olabilir. Birçok yalnızlık tanımlaması yapan bilim insanlarının yalnızlıkla ilgili ortak fikri: Yalnızlığın herkes tarafından farklı

algılanan bir duygu olduğudur. Çok doğal çünkü her insanın olgunluk seviyesi farklıdır.

Çağımızın sessiz yokluk duygusu kabul edilen yalnızlık; manevî kimliği geri plana atıp, maddenin esaretine prangalanmış kişilerde daha sık görülüyor. Günümüzde teknolojinin hızlı gelişmesi ve insanların sosyal medya gibi sanal ortamlarda iletişim kurması, gerçek hayattaki sosyal bağlarının iyice zayıflamasına sebep olmaktadır. Böylece bireyi, birebir ilişkilerini, ihmâl etmeye, gönül gönüle, göz göze sevgi alışverişi

yaparak yan yana oturup yaşadıkları eski dost sohbetlerinden alıkoymaya başlamıştır. Zamanın hızlı akışı da buna engel olmakta ve bireyler ailelerine, dostlarına zaman ayıramamaktadır. Giderek ruhsal yorgunluk, güçsüzlük, neşesizlik, durgunluk veya başka bağımlılıklara yönelmek yalnızlığın temel işaretleri olarak ortaya çıkmaktadır. Bunun sonucunda ise insanlar kendilerini yakın çevrelerinden dışlanmış hissetmekte ve hattâ kendilerini ifade etmekte zorlanabilmektedirler. Kendini kalabalıklar arasında bile yalnız hissedenler çoğalmaktadır.

Önemli bir ayrımı da yapmamız lâzım. Yalnızlık ve tek başınalık duygusu birbirinden epey farklıdır. Tek başınalık, kişinin çoğu zaman kendi tercihidir. Nadiren kişinin isteği dışında coğrafi olarak izolasyon yaşayabilir ama özde tek başına olma hali bireyin kendi kendisiyle baş başa olma isteğinden de kaynaklanabilir.

Tek başına olmak, kişinin kendi dünyasını keşfetmesini, yaratıcılığını ortaya çıkarmasını, iç dünyası ile yüzleşmesini, yani kendini kendine tanıtmayı sağlayan bir yaşam sürecidir. Tek başınalığın nitelikli olanı en basit haliyle, bilinçli olarak, kendine faydalı olacak şekilde geçirdiği zamandır. Yaratıcı insanların, sanatın herhangi bir dalında çalışan insanların üretmek için kuluçkaya çekildikleri bir süreçtir. Büyük bestecilerin, romancıların, şairlerin etkili eserlerini böyle

inziva süreçlerinden sonra topluma sunmuşlardır. İnzivaya çekilme, gülyüzlülerde de her çeşit yüceleşme ve ulu vahiylerin öncesi yaşanan dönemdir. Yalnızlığın çeşitleri vardır:

Duygusal Yalnızlık: En çok rastlanan bir tür yalnızlıktır. İnsan kendini yalnız, güçsüz hisseder. Kalabalıklar arasında bile yalnızlık duygusunu birey baskın yaşar. Yalnız yaşamak insanı eksikli yapar. Hâlbuki iyi dostluk iyi geleceğin şerbetidir.

Sosyal Yalnızlık: Kişinin kendini herhangi bir sosyal topluluğa ait görmemesi, girdiği ortamdaki kişilerle, yaşlılarıyla ilişkilerinde kendini yetersiz hissetmesidir. Bu tip yalnızlık duygusu sosyal etkileşim ağının azlığı veya ortak konu, hobi ve bir takım etkinlik gruplarına katılmakla geçebilir. Ama gene de en büyük zenginlik insan için, dostlar biriktirmektir.

İçsel Yalnızlık: Yalnızlık duygusunun kişinin kendinden kaynaklanması da söz konusu olabilir. İçsel nedenler; karamsarlık, aşırı çekingenlik, bencillik, bilgisizlik, itici kişilik, kültür farklılıklardan oluşan yalnızlığa sebep olur. Kendine güvenmeme, dışlanma korkusu, dost olmak için çabaya girmemek, emek harcamamak da içsel yalnızlığa neden olabilir. Bence burada kişinin önce kendini iyi tanıyıp, kendinden hoşnut olması gerekir. Yalnızlığı tetikleyen dışsal faktörler de vardır. Başka insanlara güvenememek, kuşku-

lar, diyalog eksikliği. İnsanların bir gruba ait olup yalnız kalanlarla ilgilenmemeleri de yalnızlığa sebep olur... Yalnızlığı tetikleyen sebeplerin başında kişilik özellikleri ve bulunduğu ortamın, durumun, şartların özellikleri ve kültürel değerlerdir. Hoşgörüsüz ortamlar yalnızlığı tetikler, travmatik yaşantılar, ilişki kurma yetersizliği, gelişimsel bozukluklar yalnızlığı etkiler.

21. yüzyılda insanları yalnızlığa yönlendiren sebeplerden biri de kişinin toplumsal ilişkilerinin niteliği ve niceliğidir. Aile ve duygu durumu, inanç, öz güven sorunları, demografik özellikler, yani cinsiyet, gelir düzeyi, yaşı, kişinin var olan ilişkilerindeki durumu, ahlâk anlayışı, statü ve işyeri değişiklikleri, sosyal ilişkilerindeki beklentilerinin değişmesi yozlaşmasına sebep olur. Bireyleri yalnızlaştırmada bu yüzyılın en önemli sorunu teknolojinin hızlı gelişmesidir. Bireyselleşmek de insanları yalnızlaştırmakta, yakın çevresiyle arasına girmektedir. Mevlânâ: “Dostluk ruhların birleştiği yerdir” demiştir. Ama ne yazık ki insanların artık ruhları birbirlerine akan sevgi olmadığı için beslenmiyor. Çünkü dostlar, akrabalar hayat şartları gereği yeteri kadar birarada olamıyorlar. İnsanlar artık birbirleriyle teknolojinin aracılığıyla mekanik biçimde haberleşiyorlar.

İnsan ilişkilerinde artık güvensizlik, samimi yetersizlik var. Çağımızda insanlar birbirinin derdini, sevincini, zorluk-

larını paylaşmayı bilemiyorlar veya artık hissedemiyorlar. Hâlbuki insanlar birlikte bir güç, tek başınayken değildir. Şimdi artık katı kurallarla dost olmayı bırakıp tüm gönlümüzü birbirimizin sevgisine açmak kendimizi diğerimize sevdirmek, güvenilir olmak zorundayız.

Hoşgörümüzle, saygımızla ahlâki değerlerimizi birbirimize sevgiyle sunarak tekâmül edebiliriz. Yaradan insana çok değer vermiş. Nitekim Bakara suresi 30’da “Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım. Tüm hikmetleri ona öğreteceğim” diyerek insana kendi hasletleriyle halife sıfatını da vererek, onu dünyaya tekâmül etmesi ve güzel huylarını ortaya çıkarması için yollamış olduğunu ifade etmiştir. İnsan dünya şartlarında aklıyla gönlünü bir tutarak arınma yoluna koyulmuştur.

Ne var ki, bu ilâhi yolda gönlü berraklaştıkça aklıyla yücelerek Rabbini bilmeye başlayan insanın kendini vareden Rabbine duyduğu özlem de onda bir nevi yalnızlık duygusu oluşturmaktadır. Bu hali sevgili Yunus Emre şöyle dile getirmiştir:

*Miskin Yunus biçareyim
Baştan ayağa yâreyim
Dost ilinden avareyim
Gel gör beni aşk neyledi.
Aşkın aldı benden beni,
Bana seni gerek seni,
Ben yanarım dünü günü
Bana Sen’i gerek seni.*

Manyetik ve Coğrafik Kutupların Dünya Üzerinde Yer Değiştirmeleri -1

Derleyen: İsmail Hakkı Acar
(Yapay Zekâ 'DeepSeek' yardımıyla)

Giriř

Günümüzde Dünyamızın takla atacağı konusu, çokça gündeme gelmekte. Dünya'nın iç çekirdeğindeki hareketliliğın artması ve özellikle de manyetik kutup hareketliliğının yüksek değere çıkması, jeofizik (yerbilim) ve jeodezi uzmanlarının derin ilgisini çekiyor. Jeofizikçiler Dünyamızın kütsel dağılımını ve iç dinamiklerinin etkisiyle kutupsal hareketlerini incelerken, jeodezi uzmanları Dünya'nın şekli, yerçekimi alanı ve dönme hareketleriyle ilgileniyorlar. Günümüzde yaşanan 'Yerküre Değişimleri', uzmanların, bu olguları daha da yakından izlemelerini gerektiriyor. Önce bu konuyu neden ele aldığımıza bakarak başlayalım.

Yedinci Dönüş

1975 yılında aktarılan bir bilgide, “dönüş bitmek üzeredir” denilmekte. 1980 yılında ise “dönüşün eşiğindesiniz” ikazı yapılmış. İlk aktarımda işaret edilen “kalan 15 derecelik dönüş” ifadesi, sanki Dünyamızın hareketliliği ile ilgili. Bu benim kişisel çıkarımımdır.

“Şimdi her şey bir yere belli bir noktaya dönüyor. O ‘dönüş’ bitmek üzeredir. Sade 15 derece var, dönüşün başladığı yere gelmesi için”

“İyi duyunuz, iyi benimseyiniz, iyi uygulayınız. Şimdi siz, yedinci dönüşün eşiğindesiniz. Hani bir zaman o da hayatın bir süresini beraber götürdüğü kadınından söz almıştı ya. Yola çıktıklarında geri dönüp bakılmayacak diye. Ve o gün, O’nun bir emriyle gücün bir zerresinin kıyamet kopardığı yerden giderlerken, söz verdiği hâlde kadın, döndü de geri baktı ya... Yedinci dönüşün bitimine kadar olduğu yerde kaldı, o zamandan bu zamana. Ve siz, yedinci dönüşün eşiğindesiniz.”

Özellikle ‘dönüş’ün Lût Olayı ile bağlantılanması bir tür ‘bitiş’in işareti gibi görünmekte. Kısmî bir felaket olan Lût Olayı’nı kısaca hatırlayalım:

Lût peygamberin içinde bulunduğu kavmin erkekleri, kendi ailesi dâhil, erkek-kadın herkese tecavüz etmekteydi. Erkekler eşleri dışındakilerle de ilişkiler yaşıyorlardı. Kuran’ı Kerim’e göre; bu

sapkınlıklara karşı Yaradan, Lût peygamberden kavmini uyarmasını istemiş, ancak kavmi, Lût peygamberi umursamamıştır. Hattâ Yaradan, uyarı için kavme melekler göndermiştir. Fayda etmeyince Yaradan, Lût peygambere ailesiyle birlikte şehirden uzaklaşmasını söylemiştir. Geride kalan tüm kavim helâk olmuştur.

Günümüzde insanlığın durumuna bakınca, insanlığın hak ve adaletten uzaklaştığını, ahlâken çöktüğünü, para ve maddeye taptığını görmekteyim. O nedenle, ‘Lût Olayı’ ile birlikte anılan ‘Yedinci Dönüş’ vurgulamasını, Dünyamızın dönüşü ile bağladım.

Vernal Devre

Ayrıca Bilgilerimizde, Dünyamızın dönüş hareketleri ile ilgili olan bir başka vurgu daha var: Vernal Devre. İçinde bulunduğumuz Vernal Devre, “manyetik kutupların salınması ve boşanması” ile sınırlandırılmıştır:

“Soru - Manyetik kutupların dünyada yer değiştirmesinin Vernal Devir ile ilgisi var mı?

- Vernal Devre, onun hareketinden, salınmasından ve boşanmasındandır”

Kaldı ki, varlıkların tekâmül sürelerinin de Vernal Devre ile sınırlı olduğu bildirilmektedir:

“Soru - Bütün insanlar, tekâmül eden varlıklar, içinde bulunduğumuz 22.000

senelik bir Vernal Devre boyunca kader birliği mi etmektedirler? Yoksa bunun dışına çıkılabilir mi?"

- Bunun dışına çıkılamaz."

Vernal Devre, Dünyamızın coğrafik ekseninin hareket etmesi sonucu oluşur. Kaldı ki, tekâmül konusu da bizlerin ilgilendiği konuların en başında gelir. Bu iki aktarıma birlikte yoğunlaşıncı, 'Dünya Değişimleri' konusu öne çıkıyor. Geniş kapsamlı bir başlık olan 'Dünya Değişimleri' de, bizi 'Kutup Değişimleri'ne götürüyor. Dünyamızın iki farklı eksenini vardır:

1. Manyetik Eksen
2. Coğrafik Eksen.

Çalışmalarda, ağırlıklı olarak Kuzey kutuplar ele alınsa da bu iki eksenin Kuzey ve Güney Manyetik Kutupları ile Kuzey ve Güney Coğrafik Kutupları ayrı ayrı incelenir. Bu yazı kapsamında Coğrafik Kutupların hareketlerini ve etkilerini ayrıca inceleyeceğiz.

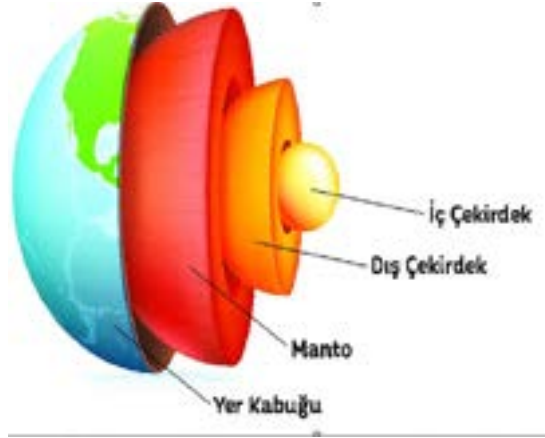
Kuzey ve Güney Manyetik Kutuplarının konumları, Kuzey ve Güney Coğrafik Kutuplarından tamamen farklıdır, farklı türde hareketler yaparlar: 1- Manyetik Kutup hızla Kayarken, Sürüklenirken, 2- Coğrafik Kutup küçük küçük Devinmekte, Salınmakta ve Yalpalamaktadır.

Ayrı ayrı dışa vurumları olsa da bilim insanları, "büyük bir değişim içinde olan Dünya dinamikleri hem manyetik kutupların yer değiştirmesine hem de kütle dağılımının değişmesi coğrafi kutupların

kaymasına yol açabiliyor" şeklinde, günümüzdeki durumu yorumluyorlar. Özetle, "Dünya dinamikleri kutupları etkiliyor".

Manyetik Kutup Kayması, Sürüklenmesi ve Manyetik Alan

Önce, Dünyanın manyetik alanına ve manyetik kutupların yer değiştirmesi konusuna eğileceğiz. Yazı içinde konu olacağı için, Dünyamızın iç yapısına, içindeki katmanlara bir bakalım.

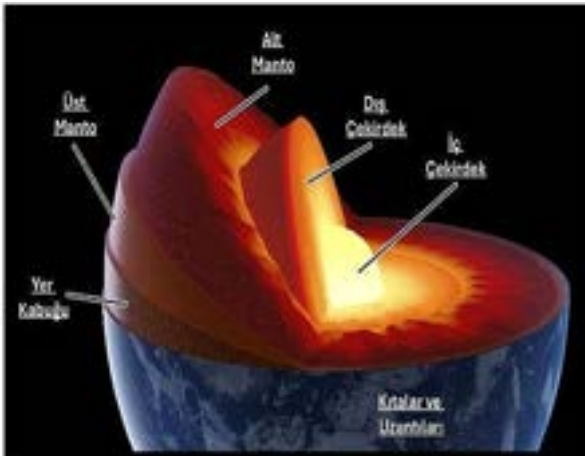
Yerküre Katmanları ve Magma

Bilimsel çalışmalar, Yerkürenin dört ana katmandan oluştuğunu gösterir: (1) Yer Kabuğu, (2) Manto, (3) Sıvı Dış Çekirdek, (4) Katı İç Çekirdek.

Yer kabuğu ile mantonun üst kısmından oluşan Litosfer (taşküre) tabakası, sert ve kırılğan kabuğu meydana getirir. Bu grup yavaş, ama sürekli hareket eden devasa levhalara bölünmüştür. Mantonun alt parçası olan Astenosfer, zayıf,

yumuşak bir katmandır. Çekirdekten gelen yüksek enerji ile ısınan bu eriyik tabaka, taşküre için sürtünmesi düşük bir zemin oluşturur ve levhalar bu tabakanın üstünde kayarak hareket ederler. Bu kaymadan / sürüklenmeden manyetik kutuplar da nasibini alır. Bu jeolojik süreç, Dünya'yı yaşanabilir kılan, depremleri, volkanları ve dağ oluşumlarını ortaya çıkarır.

Litosfer üzerinde yer alan kıtalara hareketliliği sağlayan, manto içindeki konveksiyon akımlarıdır. Konveksiyon, ısınan sıvı veya gaz akışkanların yükseldiği, soğuyanların ise battığı doğal bir dolaşım sürecidir. Buna "akım" denmesinin nedeni, bu hareketin sürekli ve döngüsel bir akış oluşturmastır. Konveksiyon akımını tencerede ısınan suya benzetebiliriz. Tencereyi ocağa koyduğunuzda, tencerenin dibindeki su ilk önce ısınır, ısınan su genleşir ve yukarı yükselir. Yukarı çıkan su, yüzeyde havayla temas ederek soğur, büzülür ve ağırlaşır; tekrar aşağıya iner. Bu döngüsel akış, tipik bir konveksiyon akımıdır.

Benzer bir olgu, çekirdeğin verdiği enerji ile Yerkürenin mantosunda da oluşur. Mantonun ısınmasını sağlayan enerjinin büyük kısmı, çekirdekteki radyoaktif bozunmalar ve gezegenin soğumasından kaynaklanır. Bu durum, mantodaki konveksiyonu tetikler. Çekirdeği iki katman olarak ele alabiliriz:

1. Dünya'nın manyetik alanını oluşturan, elektrik iletkenliği yüksek, erimiş demir-nikel alaşımından oluşan, sürekli hareket halindeki akışkan katman Sıvı Dış Çekirdek.

2. Aşırı yüksek basınç altında, sıcaklığa rağmen katı halde kalan, gene demir-nikelden oluşan, Dünya'nın merkezindeki yüksek yoğunluklu Katı İç Çekirdek.

Gene Yerkürenin içinde yer alan, ancak katman sınıflandırılmasının dışında kalan, sık sık gündeme gelen magma oluşumu vardır. Magma, bir katman değil, "Dünyanın üst mantosunun özel bölgelerinde" ortaya çıkan eriyik malzemedir. Magmanın en çok oluştuğu yer, litosferin (yani taşkürenin) hemen

altındaki astenosfer katmanının içidir. Burası üst mantonun sıcak, baskı altında ve kısmen eriyik haldeki kısmıdır. Magma, katı kayaların sadece aşırı derecede ısınması ile değil, aynı zamanda üzerindeki basıncın düşmesi ve/veya su gibi uçucu bileşenlerle temas etmesi sonucu mantonun özel koşullara sahip bölgelerinde oluşur. Oluştuktan sonra, daha hafif olduğu için yukarı doğru yükselir ve yer kabuğu içindeki

magma odalarına dolar. Oradan da volkanlar vasıtasıyla yüze 'lav' olarak çıkar.

Manyetik Alanın Oluşumu

Katı İç Çekirdek, 5.700 derece sıcaklıkta olmasına rağmen, devasa çekim kuvveti nedeniyle katı halde kalır. Bunu saran, yaklaşık 2.000 km kalınlığındaki demir ve nikelden oluşan, Sıvı Dış Çekirdek tabakası ise akışkandır. Bu eriyik demirin hareketi elektrik akımını, dolayısıyla manyetik alanı yaratır.

Dünya'nın manyetik alanı, aşırı sıcak, elektrik iletkenliği yüksek metal sıvının dış çekirdekte devasa konveksiyon akımları başlatması ile ortaya çıkar. Ancak bu ısı enerjisi tek başına manyetik alanı yaratamaz. Manyetik alan, bu enerjinin, Dünya'nın dönüşünün de yardımıyla, bir dinamo gibi çalışması sonucu oluşur. Özetle Dünyamızın yapısı ve hareketleri, elektrik üreten bir dinamo gibidir: bir "jeo-dinamo".

Dünya bir jeodinamo olduğuna göre, şöyle bir benzetim yapabiliriz: Dünyanın Sıvı Dış Çekirdeği bu dinamonun hareketli 'rotor'u, nispeten sabit olan Katı İç Çekirdek ile Manto'da stato' gibi davranarak elektrik üretirler. Böylece elektro-manyetik alan ortaya çıkar.

Manyetik alan, Dünyadaki yaşam için hayati önem taşır. Güneş'ten ve uzaydan gelen zararlı kozmik ışınlara ve yüksek enerji yüklü parçacıklara karşı radyasyonu filtreleyerek canlıları korur, Güneş

rüzgarını saptırarak Dünya'nın atmosferinin uzaya süpürülmesini engelleyerek hayati bir kalkan görevi yapar.

Manyetik Kutupların Yer Değiştirmesi, Kayması

Manyetik Kutupların konumları sabit değildir, hareket halindedirler. Kuzey Manyetik Kutbu 1831 yılında tespit edildiğinde, Kanada sınırları içindeydi. O yıldan itibaren yaklaşık 2.300 km Sibiry'a doğru sürüklendi. Sürüklenme hızı 1995'te yılda yaklaşık 15 km iken, günümüzde, yılda yaklaşık 55 km hıza yükselmiştir.

Güney Manyetik Kutbu ise, Doğu Antarktika açıklarında Güney Okyanusu'nda yer alıyor. Güney Manyetik Kutbu yılda yaklaşık 10-15 km hızla kuzeybatıya doğru hareket halinde ve Güney Coğrafi Kutbu'ndan yaklaşık 2.860 km uzakta. Dikkat çekici husus ise, Kuzey Manyetik Kutbu'nun, Güney Manyetik Kutbu'ndan dört-beş kat daha hızlı yer değiştirmesidir.

Dünya'nın manyetik alanını, dış çekirdekteki sıvı demirin yaydığı enerjinin yarattığını söylemiştik. Kutupların kaymasına, kaymanın hız kazanmasına, çekirdekte yükselen enerji nedeniyle artan sıvılaşmanın ve iç çekirdeğin yer değiştirmesinin neden olduğu kabul edilmektedir. Günümüzde artan deprem ve volkan hareketliliği bu yaklaşımı güçlendirmektedir. Kaldı ki, Bilgilerimizdeki şu aktarım, Dünya'nın iç enerjisinin etkisine işaret etmektedir:

"Üzerinde Rahatça Dolaştığınız aynı yöne dönüyorsa diğerleriyle ve bazen sular yükseliyor ve bazen sular alçalıyorsa, bilmediğiniz, diğerlerinden farklı yer değiştirdikçe, Üzerinde Rahatça Dolaştığınızın içinde yananın bulunduğ yere göre aldığı haldendir şüphesiz."

Kuzey Manyetik Kutbu, 1975 Yılında Kanada'nın kuzeyinde, Boothia Yarımadası civarında 76,5° Kuzey enlemi ile 100,0° Batı boylamındaydı. Günümüzde ise, Arktik Okyanusu'nu geçerek Rusya kıyılarına yaklaşmış durumda: 86,3° Kuzey ve 160,5° Doğu konumunda. 1990 Yılı sonrası, Kuzey Manyetik Kutbu'nun yer değişiminin hızlandığı, daha yüksek ivme kazanarak kaydığı saptanmıştır. 1975-2025 yılları arasında Kuzey Manyetik Kutbu'nun 13,4 derece kaydığı hesaplanmıştır:

- * 1975–1990 yılda yaklaşık 2,0 derece
- * 1990–2000 yılda yaklaşık 2,5 derece
- * 2000–2010 yılda yaklaşık 3,0 derece,
- * 2010–2020 yılda yaklaşık 3,0 derece,
- * 2020–2025 yılda yaklaşık 2,9 derece.

Toplam olarak baktığımızda, Kuzey Manyetik Kutbu'nun, 1975–2025 yılları arasında yaklaşık 13,4 derece kaydığı görmekteyiz. Eğer 1975 yılında yapılan aktarımda kastedilen "15 derece", Kuzey Manyetik Kutbu ile alakalı ise, yedinci dönüşün bitmesine sadece 1,6 derece kaldığını söyleyebiliriz. Kaldı ki, Kuzey Manyetik Kutbu, 5 yıllık bir dönemde yaklaşık 3,0 derece kaymaktadır.

"Şimdi her şey bir yere belli bir noktaya dönüyor. O dönüş bitmek üzeredir. Sade 15 derece var, dönüşün başladığı yere gelmesi için."

Manyetik Kutup Tersinmesi

'Kutup Taklası' olarak anılan olgu, Dünya'nın Kuzey ve Güney Manyetik

Kutuplarının zaman içinde yer değiştirmesi olayına verilen addır. Bu olgu, bilim çevrelerince “Manyetik Kutup Tersinmesi” olarak bilinir. Kutup değişimi, manyetik kutupların tamamen yer değiştirdiği, Kuzey Manyetik Kutbu’nun Güney Manyetik Kutbu’na dönüştüğü ve bunun tersinin gerçekleştiği durumdur. Yani pusulaların kuzey yerine güneyi gösterdiği durum.

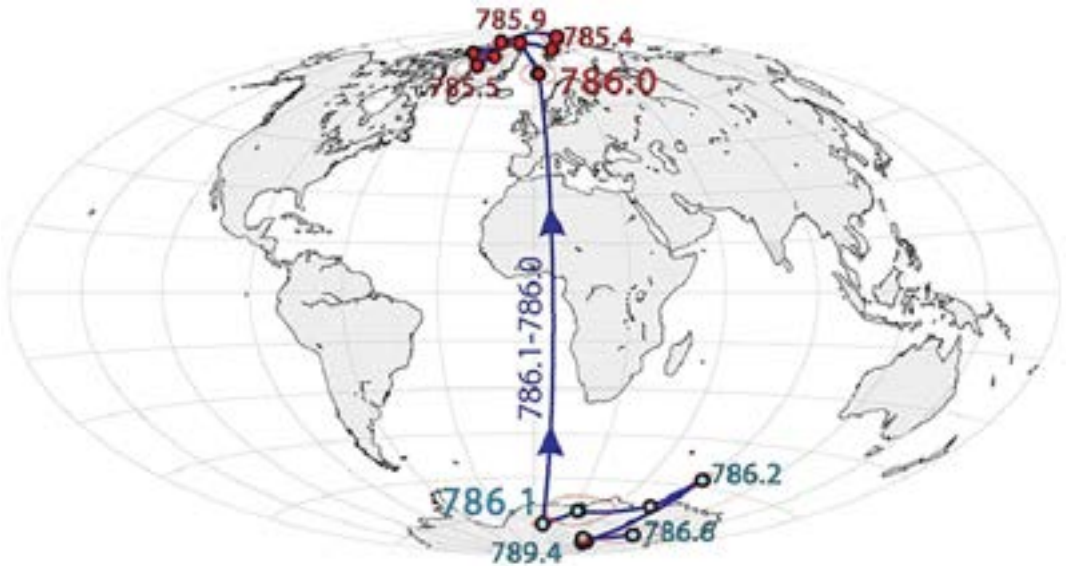
Kutup değişiminin ardındaki neden henüz tam olarak anlaşılamamıştır, ancak mevcut modeller, Dünya’nın dış çekirdeğindeki karmaşık manyetik dalgalanmalardan kaynaklandığını göstermektedir.

Jeolojik araştırmalar, binlerce yıl süren dönemler sonunda, manyetik kutup kaymalarının olduğunu ortaya koymaktadır. Jeologlar, geçmiş dönemlerde bir ‘Kuzey-Güney Kutup Tersinmesi’nin,

MÖ 786.100 ile MÖ 786.000 yılları arasında, 100 yıl gibi çok kısa bir süre içinde gerçekleştiğini saptamışlardır. (Kaynak: <https://www.gercekbilim.com/dunyanin-kutuplarinin-degismesine-100-yildan-az-kaldi/>)

Günümüzde bu olguya işaret sayılabilecek ölçekte olaylar yaşanmaktadır: Dünyamızın manyetik alanının yoğunluğunun öngörülenden 10 kat daha hızlı azaldığını araştırmalar göstermektedir. Günümüzde havaalanlarının kuzey istikametine göre verilen pist numaraları her beş yılda bir değişmektedir. Bizler fark etmesek de manyetik alana bağlı olarak işlev gören navigasyon sistemlerinde düzeltmeler yapılmaktadır.

Böyle bir kutup tersinmesi gerçekleştiğinde elektrik alanlarının ve/veya şebekelerinin çökmesi, elektrik alan-

larının değişmesi söz konusu olabilecek, “karanlık” gelecektir. Daha da kötüsü, manyetik alan kararsızlığı olduğunda, Dünyanın manyetik alanı bizi radyasyondan korumayacağından, bazı bilim insanlarıncı kanser oranlarının artabileceği öne sürülmektedir. Ama maalesef arttığı gözlenmektedir.

Manyetik Alan ve Elektrik İlişkisi

‘Elektrik ve manyetik alan’ ayrı olgular olarak gözüke de, tek bir fiziksel olgunun iki yüzüdür. Birbirlerini yaratırlar ve değişimleri birbirine bağlıdır.

Bir kablodan elektrik akımı geçirildiğinde, telin etrafında manyetik alan yaratılmış olur. Değişen bir manyetik alanın içine kapalı bir devre sokulduğunda da, elektrik akımı oluşur. Şöyle ki, Dünya'nın manyetik alanı, sıvı dış çekirdekteki elektrik akımlarının hareketinden ortaya çıkar; bisiklet dinamosu da, dönen mıknatısın manyetik alan değişimiyle elektrik üretir.

Özetle “hareketli elektrik akımı manyetik alanı, değişen manyetik alan ise elektrik üretir”. Bu döngü, radyo, ışık, X-ışını gibi elektromanyetik dalgaların temelidir. Bu dalgaların en önemli özelliği, yayılmak için hava, su gibi maddeye ihtiyaç duymamasıdır, boşlukta bile hareket edebilmesidir.

Elektrik ve manyetik alan, tavuk-yumurta gibi birbirini besleyen iki olgudur. Elektromanyetik alan, doğanın

temel kuvvetlerinden biridir. Özellikle ışığın elektromanyetik dalga olduğunun keşfedilmesi, bu birleştirmede kilit nokta olmuştur.

Elektromanyetik Alan ve Işık İlişkisi

Elektromanyetik alan ile ışık arasındaki bağlantı, fiziğin en büyüleyici keşiflerinden biridir. ‘Işık’, elektromanyetik dalganın gözle görülebilen, dar bir frekans bandından başka bir şey değildir.

Elektromanyetik dalgalar, dalga boylarına ve frekanslarına göre devasa bir çeşitlilik gösterir. Bu çeşitliliğin tamamına ‘Elektromanyetik Spektrum’ denir. “Işık” dediğimiz şey, bu devasa spektrumda çok dar bir aralıkta bulunan ve gözlerimizin algılayabildiği banda verilen isimdir. Gökkuşağında gördüğümüz yedi renk, bu görebildiğimiz bant içindeki farklı dalga boylarıdır.

“Sizin için öyle biliniz ki, ışık doludur her gününüz, yedi renkten varedilmiş. Sizin için öyle biliniz, hayır doludur her geceniz, şimdi bilmediğiniz, şimdi görmediğiniz yedi renkten varedilmiş.”

Radyo, mikrodalga, kızılötesi, morötesi, X, gama ışınları gibi dalgalar, bu elektromanyetik çeşitliliğin (spektrumun) diğer bileşenleridir. Ancak bizler, bu çeşitlilik içinde sadece yedi renkten oluşan bandı algılayabilmekteyiz. Gözümüzle göremediğimiz diğer elektromanyetik dalgalar, aslında etrafımızı sarmış durumdadır.

Elektromanyetik spektrumu, 88 tuşlu bir piyano olarak düşünebiliriz. Bu piyanonun tüm tuşları farklı sesler (titreşimler) çıkarır. ‘Işık’, bu 88 tuşun sadece birkaç tanesine, insan kulağının duyabildiği birkaç notaya karşılık gelir. Diğer tuşlarda ise, radyo dalgaları, X-ışınları vb. bulunur, ama biz onları algılayamayız. Sonuç olarak, mum ışığı ile radyo istasyonu yayını aynı temel olgunun, farklı frekanslardaki tezahürleridir.

Karanlık

Dünyanın sıvı çekirdeğindeki enerji yüklü parçacıkların hem elektrik akımı hem de manyetik alan oluşturmaları, bu iki olgunun ayrılmazlığını gösterir. Doğada "sadece elektrik alanı" veya "sadece manyetik alan" olamaz, bunlar tek bir ‘elektromanyetik alan’ın farklı yüzleridir.

Bu durumda şu suali sorabiliriz: “Sabit yapı görevi gören katı iç çekirdek ve manto içindeki hareketli sıvı dış çekirdek yavaşlar, hattâ bir süreliğine durursa manyetik alan gibi elektrik alanı da çöker mi? Yani, karanlığa mı bürünürüz?” Cevap maalesef “Evet.” Bilgilerimizde yer alan “karanlık” vurgulamalarına bakalım:

“Zaman bitecek... Sabahlar gecelere bağlanmayacak günün sonunda, gönüller gönülleri bir gün tanımaya-çağından. Her şey yer değiştirecek... Yedi renk bozulup süzülecek, etraf kararacak, gözler gözleri bir gün hayırla görmeyeceğinden...”

“Karanlığın sükun etmesi yakındır ya. Hani o, vaktin biteceği zamandır ya. Hani o, çılgınlığın çıkacağı andır ya.”

“Etrafınıza dikkatli gözlerle bakınız. Gerçeklerin size güldüğünü göreceksiniz. Bir şey var ki, onu mutlaka bulmalısınız. Elbet bir gün her yer kararacak. İşte o zaman ne yapacaksınız? Bunun için ne buldunuz?”

“Onların, hani o kınayanların gözü önünde bir gün sönecek, şimdi her yanı dolduran, şimdi her şeye sizin bildiğiniz bir gerçeği, gerçekten veren aydınlık.”

Kutup Değişimlerinin elektrik akımının durmasının, “karanlığın gelmesinin” ana nedeni olacağını söyleyebiliriz. Bilim insanları bu değişimin ne zaman gerçekleşeceğini kesin olarak söyleyemese de kutup hareketlerini yakından takip ediyorlar. Bilgilerimiz ve bazı ruhsal kaynaklar bunun yakın olduğunu aktarırken, bu taklanın üç ile altı gün süreceğini ileri süren kanallar da var. Ancak görüyoruz ki, Dünyamızın içinde önemli bir faaliyet sürüyor. İçindeki ağırlıklar depremler ve volkan püskürmeleri ile dışarı çıkmaya başladı bile:

“O, içindeki bütün ağırlıklarını çıkaracaktır. Çünkü, onun içindeki bütün ağırlıklar geldiği yere dönmeye mecburdur.”

Gelecek sayıda ‘Coğrafik Kutupları’ ele alacağız, yazıya bilgilerimizle bağlar kurup devam edeceğiz.

Anlamlı Rastlantılarla Yaşamınızı
Dönüştürmenizi Sağlayacak Pratik Yöntemler

Sorgulama: Günlük Hayatı Bir Akış Aracı Olarak Kullanmak

Yazarlar: Charlene Belitz ve Meg Lundstrom
Çeviren: Nelda İnan

Değerli okuyucularımız, yazarlarımız geçen ay “Modları Genişletmek ve Ayna Oyunu” başlığı altında biz okuyuculara bazı egzersizleri salık vermişler ve bunları evimizde, her gün gittiğimiz ofisimizde, ya da alışverişlerimizi gerçekleştirdiğimiz merkezlerde veya daha önce hiç görmemiş olduğumuz bir yerde bile yapabileceğimizi anlatmışlardı. Bilindiği gibi biz insanlar görsel, işitsel veya kinestetik özelliklere sahip bireyler olabilirdik. Hangisi bize en uygun ise o mod’da ustalık kazanabilmek için belirli çalışmalar yapmamız gerekiyordu. Böylece hayatımızı bize uygun modlarda ve onların gerektirdiği şekillerde yaşayarak kolaylaştırabilir, bu alanlarda akışın enerjisini daha güçlü hissedebilirdik.

Ayna Oyunu ise iç dünyamızla dış dünya arasında bağ kurmamızı sağlıyordu. Dış dünya adeta içimizi bize gösteren bir ayna vazifesi görmekteydi. Böylece bizler dışardaki bir durumun ya da olayın yansımalarını içimizde fark ettiğimizde sıkıntılarımızı ve içinde yaşadığımız çelişkileri de çözebilirdik. Önemli olan ayrıntıları yakalayabilmek, onları çözebilmek idi. Bu nedenle ayna oyunu kıymetliydi bizler için. Yazarlarımız geçen ay, öğrenme sürecimizdeki altı adımdan da bahsetmişlerdi. Bunları bilerek, onları öğrenme sürecimize dâhil ederek, maksimum fayda sağlayabilirdik. Bunlar: Bilgi, Kavrama, Analiz, Sentez, Uygulama ve Değerlendirme adımlarıydı. Detaylarını geçtiğimiz ayda verdiğimiz bu sürecin bize öğrenme alanında fırsatlar sunduğunun altını çizmişlerdi. Eş zamanlılıkların da işte bu süreçte karşımıza çıktığını vurgulamışlardı. Konuya kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Sorgulayıcı bir zihinle hareket etmeye başladığınızda, yani çevrenizde olup bitenleri bilinçli bir şekilde araştırdığınızda hem sıradan hem de sıradışı şartları değerli birer öğrenme aracına dönüştürebilirsiniz. Sizi geride tutan alışkanlıklarınıza bilinçli bir farkındalıkla bakabilir ve böylece daha yeni ve daha iyi davranış tutumlarını seçebilirsiniz.

Aşağıdaki yedi adım, kendinizi yeni bir durumun içinde bulduğunuzda ne şekilde sorgulamanız gerektiğini size anlatmaktadır. Bu süreç hayli interak-

tiftir, diğer bir deyişle üzerinde düşünmenizi gerekli kılar. Bunu içsel bir çalışmayla kendinizle yürüttüğünüz ve yaptığınız tartışmalarla da başatabilirsiniz. Belki size kafaca benzeyen bir arkadaşınızla konuşuyor gibi bir günceye yazabilir ya da bir tartışma grubuna dâhil olabilirsiniz.

Bilgi ve Kanıt Toplayıcısı Olun:

Kendinizi çeşitli kademelerde gözlemleyin. Belirli bir durumda tam olarak ne söylediniz ya da ne yaptınız? Sizdeki bu tepkiye ne gibi durumlar sebep oldu? Tepkinizde samimi miydiniz yoksa rol mü yapıyordunuz? Ne gibi bir süreçten geçtiniz? Sonucu ne oldu? Etkileşimde olduğunuz kişileri nasıl geride bıraktınız? Bu adım ne yanlışları bulmak içindir ne de kendinizi veya diğerlerini haklı ya da haksız çıkarmak içindir.

Sürecin Kendisi ve Sonucu Üzerinde Derin Düşünün:

Bulduğunuz gerçekler ile aslında neyi başarmak istemiş olduğunuzu birbiriyle kıyaslayın. Yapmak için yola çıktığınız şeyde başarılı oldunuz mu? Niyet ettiğiniz sonucu ortaya çıkarabildiniz mi? Etkileşimde olduğunuz kişilere karşı anlayışlı mıydınız? Hangi şey sizce iyi çalıştı? Aynı durum yeniden zuhur etse neyi değiştirir ya da neyi eklemek istersiniz? Sürecin içinde hangi öğretilerin saklı olduğunu görüyorsunuz? Yatırımınız, getirisine değdi mi?

Bilgi Üzerinde Kafa Yorum:

Tüm dikkatinizi bilgi ve kanıt toplama-

yıcılığa ve bunlar üzerinde düşünmeye verdikten sonra her günkü sıradan işlerinize geri dönün. Gün esnasında düşünceler yüzeye çıktıkça, onları yanınızdan geçip giden bir arabaya göz atarmışçasına sadece izleyin. Özellikle dikkate değer bir şey yakalamazsanız, o arabayı sadece zihninize kayıt edip asıl işinizin başına dönün. Ama eğer zihninizin penceresinden dikkat etmenize değer bir şey geçerse, üzerinde kısaca ve objektif biçimde düşünüp, sonra da onu serbest bırakın. Bir süre sonra olaya ya da etkileşimin kendisine doğrudan odaklanın ve elinizdeki bilgileri gözden geçirerek bu süreçte yüzeye çıkan yeni iç görülerinizi bunlara ekleyin. Bu adım için en bereketli anlar özellikle duadan, meditasyondan, sessizlik içinde olduğunuz bir periyotta ya da gece uykusundan sonradır.

Aynayı Görün:

İçinizde nelerin olup bittiğinin iyi bir yansıtıcısı olması bakımından diğer bir insanla aranızdaki etkileşimin olumlu veya olumsuz bir yönünün olup olmadığına bakın. Karşınızdaki kişiye adeta beş yaşındaymışsınız gibi ya da onlar sizin anne veya babanızmış gibi mi reaksiyon gösterdiniz? Karşınızdaki kişide bulduğunuz güçlü ya da eksikli yan kendi içinizde bulduğunuz güçlü ya da eksikli yan ile mi örtüşüyor yoksa? Başkasının yanışını görmek, onun güçlü yanlarını övmek kendinizinkini görmekten ve övmekten her zaman daha kolaydır. Daha önce konuşmuş olduğumuz aynalama tekniğini kullanarak, gizli yanınızla

ilgili daha fazla şey öğrenebilirsiniz. Bir başkasını yerdiginize şahit olduğunuzda, aynı yargılamayı kendiniz için yapın ve görün bakalım bunlar size ait bir başka faseti mi anlatıyor?

Benzer Durumları Gözden Geçirin:

Eğer geçmişteki diğer tecrübeler bir-birine benziyorsa, onlarla ilgili neler yaşadığınızı gözden geçirin. Birbirini takip eden temalar ya da cevaplar var mı? Nasıl işlev gördüğünüzle ilgili farklılıklar nelerdir? Ortaya çıkan sonuçlar arasındaki farklar neler? Bu tecrübelerle alakalı anıları zihninizde yeniden canlandırın ve üzerine yeni bakış açıları ya da süreçler ekleyip eklemeyeceğinizi görün. Bu tecrübelerde karşınıza çıkmış olan kişilerin (ya da sonuçların) hangilerine karşı kendinizi farklı hissediyorsunuz?

Öğrenmenizi Değerlendirin:

Neyi öğrenmiş olduğunuzla ve size ne gibi bir değer katmış olmasıyla ilgili net olun. Eğer ilk analizde cevabınız “hiç” ise, uzun vadeli kazanımınıza odaklanın. Sorgulama sürecinde asla hata bulunmaz, sadece öğrenmeniz için fırsatlar bulunur.

AKIŞ KOLAYLIKLARI: 4 TEMEL BECERİ

İlerlemenizi hızlandırmak için kullanabileceğiniz dört temel beceri şunlardır: İmgeleme, olumlama, günlük tutma ve sizinle benzer kafa yapısındaki kişilerle birlikte çalışmak. Bunların hepsi sadece tekniklerde değil aynı

zamanda hayatınızda da çok etkili olduklarından dolayı, üzerlerinden teker teker geçeceğiz.

İMGELEME

Bir imgelem yaratmak elde etmek istediğiniz sonuçla ilgili içsel bir imaj yaratmak demektir. İmgelemeler olağanüstü derecede etkilidirler çünkü bilinçli zihniniz günlük hayatınıza odaklansa bile bilinçdışındaki zihninizi sizin için çalıştırır. Her teknikle birlikte çalıştıkça, onunla ilgili bir imgelem yaratın: Örneğin, kendinizi yüksek ilhamlar alan, projeleri bitiren, tam anlamıyla şükran duygusuyla dolu olan, cömertlikte sınır tanımayan biri gibi görün. Bir imgeleme şu adımları içerir:

1. Sessizlik içinde başlayın. Sessizce oturun, gözlerinizi kapatın ve derin nefesler alıp verin. Havanın burun deliklerinizden içeri girdiğini, oradan göğsünüze indiğini, durakladığını, döndüğünü ve sonra da geri dönüşe geçtiğini, burun deliklerinizden hafifçe çıktığını hissedin. Bunu, kendinizi derin bir şekilde dinlenmiş hissedene kadar beş ya da on kez yapın.

2. Odaklandığınızı gösteren bir imaj oluşturun zihninizde. Bu anlık bir fotoğraf veya hareket eden bir resim olabilir. Arzu ettiğiniz duyguyu yaratan imgelemeyi bulana kadar imajla deneyimler yapın. Bu, yumuşak, nazik, dinamik, yoğun bir duygu olabildiği gibi size rahatlık veren bir duygu da

olabilir. Bu imaj sizin yaratımınızdır, öyleyse onunla tam istediğinizi elde edinceye kadar zaman geçirin.

* İmajı hep gözünüzün önüne getirerek, onun renklerini kuvvetlendirmeyi deneyin. Örneğin, onu siyaha ya da beyaza çevirin, parametrelerini genişletin böylece yaşamdan da büyük olsun, boyutlarını küçültün böylece küçük ve yönetilebilir olsun.

* İmajı sola, sağa, yukarı veya aşağıya doğru hareket ettirin.

* Resminizle alâkalı sesleri dinleyin ya da ona eklemeler yapın, sonra da onu daha da yoğun hale getirin veya tam tersi azaltın. İmajınıza müziksel mânâda bir not verin.

* İmajın dokusunu görün ve onu değiştirmeyi deneyin.

3. İmgelemenizi tüm boyutlarıyla, renkleriyle ve sesleriyle deneyimleyin. Onu görün, işitin ve duyumsayın. İmajınızı ihtiyacınız olduğunda kolayca zihninize getirmek için onu hafızanızdaki bir dosyaya kaydedin.

AKIŞ EGZERSİZİ

Kendinizi Akışta İmgelemek

Kendinizi tam anlamıyla akışın içindeymiş gibi imgeleyin. Bunu daha da netleştirmek için daha fazla eşzamanlılığı, şanslı olayları kendinize çekebileceğiniz; aileniz, kariyeriniz, romantik

ilişkileriniz, spiritüel yaşamınız, finansal durumunuz, seyahatleriniz gibi hayatınızın belli bir alanına odaklanın.

1. Yukarıda bahsedilen nefes egzersizini yaparak sükûnete vardığınızda, hayatınızın o kısmında tam anlamıyla akış içinde olmanın neye benzeyebileceğiyle ilgili bir resim oluşturun zihninizde. Bu bir şipşak resim mi yoksa hareket eden bir imaj mı? Eğer hareket eden bir imaj ise, kendinizi akış tarafından kolaylaştırılan çeşitli durumlar içinde görmeye çalışın. Başkalarına neler söylediğinizi, başkalarının sizin hakkınızda neler söylediklerini işitin. Bunu tüm bedeninizde ve duygularınızda hissedin.

2. İmgelemeniz tam istediğiniz kıvama gelene kalan üzerinde oynayın. Onu yoğunlaştırın ya da renklerini değiştirin, büyütün ya da küçültün, zihninizin gözünde onu hareket ettirin, sesleri dinleyin, eğer sesler yoksa sağlayın.

3. İmgeleme ile birlikte kalın, onu tüm hücrelerinizde hissedin. Sonra da günlük işlerinize devam edin.

OLUMLAMALAR

Olumlamalar kendiniz için kurduğunuz olumlu cümlelerdir. Bunlar zihninizin bilinçdışında kalan kısmını bilinçlice programlamak ve kendi kendini gerçekleştirecek kehanet için sahneyi hazırlamak için vardır. Arzu edilen sonuçları ortaya çıkarmak için

olağanüstü derecede güçlü olabilirler. Gün esnasında olumlamaları tekrar etmek, hayatınızın kontrolünün daha fazla elinizde olmasını ve hayatın zorluklarıyla daha güzel mücadele edebilmenizi sağlar.

Tekniklerde ilerlediğinizde yaşadığınız durumlarla ilgili olumlamalar tasarlayın ve sonra da olumladığınız şeye kavuşmuşsunuz ve bu zaten doğruymuş gibi ilerleyin.

***** Olumladığınız aksiyon zaten olmuş gibi olumlama cümlelerinizi kurun: Ben sağlıklıyım, mutluyum ve farkındalık halindeyim gibi. Sakın “Ben sağlıklı biri olmak istiyorum” ya da “Mutlu olmak istiyorum” veya “Farkındalıkli biri olmak istiyorum” tarzında cümleler kurmayın.

***** Daima olumlu cümleler kurmalısınız. Örneğin: “Değiştim” demelisiniz. “Artık takılıp kaldığım yerde değilim” dememelisiniz.

***** İçinizdeki eleştirmen sizinle aynı fikirde olacak biçimde olumlama cümleleri kurmalısınız. Eğer içsel bir direnme içinde olduğunuzu hissederseniz olumlama cümlelerinizde değişiklik yapabilirsiniz. Böylece siz ve içinizdeki eleştirmen aynı sonuçta birleşmiş olursunuz.

Gelecek Ay: “Akış için Olumlayıcı Cümleler Kurma” çalışmasıyla konumuza devam edeceğiz.

Daha Yüksek Boyutlar Daha Zeki İnsanlara Olanak Tanır mı?

Kryon Celsesi 23 Temmuz 2025

Medyum: Lee Carroll, Çeviren: Emine Kayserilioğlu

Selâmlar sevgili varlıklar, ben manyetik hizmetten Kryon. Bu soruya cevap vermek istiyorum ve bu önceki haftalarda bu programda duyduklarınızla da bağlantılı olacak, çünkü bu konu vücuttaki diğer süreçleri de alâkadar etmektedir. Diğer bir deyişle: “yüksek boyutlar daha zekî insanlar yaratır ve onların oluşmasına izin verir mi?” sorusunun cevabı tam olarak bu sorunun içerdiği mânâ değildir zira “yüksek boyutlu gerçeklik, daha yüksek bilinç düzeyine izin verir” demek gerekir.

Bu önermenin içinde: “daha zekî bir insanın ortaya çıkabileceği” gerçeğinin bulunduğunu düşünebilirsiniz. Bu aslında öyle değildir sevgili dostlar. Zira yüksek boyutlu gerçeklik, yüksek bilgeliği ve buna paralel olan eylemleri yaratır. Daha yüksek boyutlarda, diyelim ki şu anda Dünya'nın sahip olduğundan daha yüksek bir boyutta yaşayan insanlar, savaşa girmeye daha az meyillidirler. Bu daha zekî bir insanlık mıdır, yoksa daha bilge

bir insanlık mıdır? Cevap aslında her ikisidir. Ama bilgelik önce gelir. İşte burada, daha önce hiç bu şekilde tartışmadığımız bir öncül var.

Siz bir gerçeklikte yaşıyorsunuz ve insan olmaya başladığınızdan beri bu gerçekliğe sahipsiniz. Ve buna 3 boyutlu gerçeklik diyorsunuz. Son 50 yılda bu, 4. boyuta genişletildi, ama temel olarak biz buna tek haneli boyutluluk diyoruz. Bu, 9'a kadar olanların hemen hemen aynı olduğunun bir göstergesi olabilir. Bizim söylediğimiz bu değil.

Bunu daha önce boyutların fiziği ile ilgili olarak anlattığım bölümde duymuş olabilirsiniz. Boyutları tanımlamak oldukça zordur. Fizikte, dinlediğinizde size hiç mantıklı gelmeyebilecek bir karmaşıklık içerir, çünkü bunun anlamını asıl tanımlayanlar bilim adamlarıdır. Ama gerçekte, bu gezegen daha yüksek boyutlu bir duruma geçmektedir. Ve size daha önce de söylediğimiz gibi, şu anda var olduğunuz, birçok kişinin 3. boyut, 4.

boyut olarak adlandırdığı şeyi aştığınızda 5. boyuta geçmezsiniz. Hattâ 6 'ya, 7'ye veya 8'e bile geçmezsiniz, başka bir şeye ulaşırsınız. Boyutlar arasında bir zar olarak adlandıracağımız bir zara ulaşırsınız, bu zardan geçtiğinizde çok boyutlu olursunuz, 5. boyuta geçmezsiniz. Beşinci boyut, açıklamak için çok iyi bir sayıdır. Birine neler olduğunu anlatıyorsanız, 5. boyuta geçiyorsunuz diyorsunuz. İyi bir açıklama, anlaşılır, ama tam olarak doğru değil. Önemli değil, aslında çok boyutlu bir duruma veya onun başlangıcına geçiyorsunuz.

Sevgili dostlar, Indigo çocuklar hakkında konuşuyoruz ve bunu bir süredir yapıyoruz. Çok yakında, hattâ belki de şimdi, Indigo çocukların özelliklerinden birinin, küçükken bile çok boyutlu işleme yeteneği olduğunu açıklamaya başlayacağız. Aynı anda birçok fikir veya bilinçle başa çıkabiliyorlardı. Ve biz aynı anda gerçekliklerden çok, aynı anda bilinçten bahsediyoruz. Onlar da bundan bahsedecekler ve neden diğer herkesin bu özelliğe sahip olmadığını merak edecekler. Bu bir bilgelik özelliğidir. Çok boyutlulukla uğraşmaya başladığınızda, gördüğünüz, hissettiğiniz ve farklı olduğunu bildiğiniz şeyler bu tür şeylerdir. Farkındalığınız değişmeye başlar ve size daha büyük bilgelik veren birçok şey içinde çalışmaya başlar. Fikirleri ve bilinci tek tek inceleyip, bu çizgiden şu çizgiye doğru ilerlediğiniz sürece, sınırlı kalırsınız.

Ve çok uzun zamandır bu şekildeydiniz. Çok boyutluluğun sınırlaması, düşüncenin bu doğrusal yapısını kırmaya başlar ve bu daha yüksek, daha bilge bir

insanın ortaya çıkmasına olanak sağlar. Şimdi "sağlar" dedim ama bu onun yaratıldığı anlamına gelmez. Açıklayayım: Bilgelik denen bu şey söz konusu olduğunda, yıllar önce size söylediğimiz başka bir şey de devreye girer: Niyet. Bu gezegen daha yüksek bir boyuta geçiyor diye, bilgelik kendiliğinden size yapışmaz.

Daha yüksek bir boyut mevcut olmasına rağmen 4. boyutta yaşamaya devam etmek isteyenler bunu yapabilirler. Ve bunu yapacak olanlar çoktur. Hattâ evrim sürecini izleyip de bundan hiçbir şey anlamayan ama bir şeylerin ters gittiğini düşünenler olacağından bahsetmiştik. Sizler ise, daha yüksek seviyede düşünenlersiniz. Gördüğünüz gibi, bu sürecin işe yaraması için başka şeyler de gerekiyor ve en önemlisi de sizin niyetinizdir. Şu anda yapabileceğiniz en iyi şey, sevgili ışık çalışanları, kalbinize kulak vermek olmalıdır. "Sevgili Ruh, bana daha büyük bir bilgelik verecek yeni boyutları görmeme, hissetmeme ve onlarla çalışmama yardım et" dediğinizde, ilerlemek için niyetinizi belirlemiş olursunuz. Evet, bu yüksek boyut size daha büyük bir bilinç sağlayacaktır.

İçsel olarak değişen, izin veren ve biyolojinizi de değiştiren süreç nedir? Bu, bu ay size doğuştan gelen yetenekler hakkında önceki celselerimizden birinde verdiğimiz bir bilgidir. Doğuştan gelen özellikler hakkında konuştuğumuzda, size daha önce söylemediğimiz bazı şeyleri anlatmıştık. Bu sadece akıllı bir vücut ölçüm sistemi değildir. Bu, aktif bir vücut iyileştirme sistemi, dengeleme sistemidir ve belki de sizin bilmediğiniz,

belki de henüz gerçekleşmemiş olan veya sadece birkaç kültürün bildiği çok boyutlu talimatları beklemektedir. Ve bu çok önemlidir, çünkü sizin de söylediğiniz gibi, bu doğuştan gelen yetenek çok boyutlu başka bir şeye uyum sağlamaya başlamaktadır. Son yıllarda size verdiğimiz öğretiler hakkında, çok boyutluluk konusunun tamamını ele alabilecek ne biliyorsunuz?

Dikkat ettiyseniz, biliyorsanız, bu size verdiğimiz en iyi haberlerden biridir, çünkü DNA'nızda gizli olan şey aslında 24. kromozom çiftidir. Siz her zaman 24 kromozoma sahiptiriniz. 23'ü görmenize ve 2. kromozomda bir anomali görmenize rağmen, 24 kromozom her zaman oradaydı. Biri gizleniyordu. Bu çok boyutludur ve henüz sahip olduğunuz hiçbir cihazla görülemez. Ve kromozom setlerinden birinin bu çok boyutluluğu, bahsettiğimiz değişim, ihtiyacınız olan yardım içindir. Çünkü bu gezegendeki gerçekliğin boyutluluğu değişmeye, dönüşmeye ve hareket etmeye başladığında ve siz buna izin vermeye başladığınızda, DNA'nıza açılması için mesajlar gönderirsiniz. Elbet başka bir boyuta geçiyorsunuz ve daha fazla bilgelik kazanmaya hazırsınız. Ve o 24. kromozom seti, sizin için bir bilgelik kütüphanesi olarak orada durmaktadır. O size yıldızlardan geldi. Ve bunu da size söylemiştik. Bu, karanlık ve ışığın savaşını aşmak için ihtiyacınız olacak bir yardımcıdır. Indigolar başlangıçtı. Sınırları zorlayarak, şu anda size neler yapabileceğinizi bildirdikleri bu noktaya geldiler. Ve değişim size bunun için gerekli araçları sağlıyor.

Sevgili dostlar aranızda “Bunu nasıl yapacağız? Bu karanlığı aşmak, bu dünyada gelişmekte olan ışık ve karanlık savaşını aşmak için yardıma ihtiyacımız var” diye soranlar için bu birçok alanda size yardımdır. Sizde bu özellik var. Her zaman ona sahip oldunuz. Merdivendeki kanalı hatırlıyor musunuz? Bu ay da aynı şey oldu. Bu kanalları takip edenleriniz bunu bilir. O merdiven, doğuştan beri sizinle olan çok boyutlu bir ruha sahip olduğunuz gerçeğinin bir metaforudur. Bunu bir yardım olarak düşünün. Tek yapmanız gereken onu kabul etmek, içine girmek, onu bilmek ve onunla çalışmaktır. Tüm bunlar, o merdiveni ve onun anlamını düşündüğünüzde biraraya gelir. Doğuştan gelen özellikler hakkındaki bilgilere baktığınızda, bunun gerçekte ne olduğunu anlarsınız. Size şu anda verdiğimiz, gezegende yaşadığınız boyutlar hakkındaki bilgilere baktığınızda, tüm bunlar eski ruhun bilgeliğini uyandırmaya başlar. Bu yüzden geldiniz.

Bir dakika oturup, söylediğim her şeyi düşünmenizi istiyorum. Bazılarınız için bu saçmalık, bazılarınız içinse (kimlerin izlediğini biliyorum) bu mantıklı. Bu, eski ruhun tüketmeye, yaymaya ve büyütmeye başlayacağı bilgelığın besinidir.

Sevgililer, bu gezegene gelmenizin sebebi olan hakikat tohumlarıdır bunlar. Ve işte burada başlıyor. Bu gezegende yeni bir boyuta hoş geldiniz. Ve evet, daha akıllı ve daha bilge oluyorsunuz. Plan bu. Eğer henüz hissetmediyseniz, niyet edin ve neler olacağını görün.

Ve öyle de oluyor.

SEVGİ DÜNYASI

Ekim 2022 Sayı 646

KADIN OLMANIN Y
BERRAK DÜŞÜNÖ
EN KOYU BAGNAZ

SEVGİ DÜNYASI

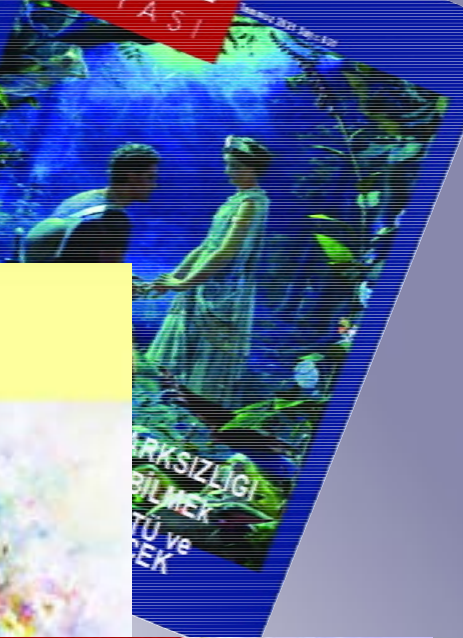
Temmuz 2022 Sayı 618

RUHSAL OLAYLARIN İNSAN YAŞ
İÇSEL DUYULARINI ANLATANLA
ENGELLER ve FİLTRELER

SEVGİ DÜNYASI

Temmuz 2022 Sayı 620

ARKSIZLIĞI
BİLMEK
TU ve
MEK

SEVGİ DÜNYASI

Ekim 2022 Sayı 622

DÜNYAYI
PAYLAŞTIRMIZ
DUYARLI
DOSTLARIMIZ

NEREDEYİZ, NE YAPMALIYIZ?

SEVGİYE ULAŞMAK ve
SEVGİ İLE YAŞAMAK

SEVGİ DÜNYASI

Ekim 2022 Sayı 622

ŞEFKATİN DORT YUZU
SADELİK
BUNALIM ÇAĞI

